

muše GLASILO SKUPŠČINE OBČINE LAŠKO delo

Letnik IX. — Laško, avgust—oktober 1975 — Številka 8—10 (92/94)

RUDI GROSAR, predsednik občinske skupščine

OB PRAZNIKU

Ob praznovanju 30. obletnice osvoboditve jugoslovanskih narodov in narodnosti in zloma nacistične Nemčije, ob praznovanju 25. obletnice delavskega samoupravljanja in velikih delovnih zmag v razvoju naše samoupravne socialistične skupnosti, je leto 1975 še posebej pomembno za obujanje spominov na najtežje dni naših narodov, na drugo svetovno vojno.

Hitlerjeva in nacistična ideologija je pomenila iztrebljenje številnih narodov. Ostal naj bi le nemški narod, nemški nadčlovek, ki bi vladal v svetu.

Hitlerjevim besedam, izrečenim spomladi 1941 v Mariboru: »Napravite mi to deželo nemško«, so sledili ukrepi, ki jih je čutilo naše ljudstvo. Začele so se selitve prebivalcev v Srbijo, Hrvaško, Westfalijo, Šlezijo in druge nemške pokrajine. Nepopisno je trpljenje, gorje in bolečine, ki so jih morali prenašati naši ljudje, ko so brez vsega odhajali iz svojih domov v neznano. Mnogi se niso nikoli vrnili in le spomin nanje je ostal v srcih njihovih svojcev in znancev.

Ob ugotovitvi, da so Slovenci in drugi narodi obsojeni na smrt, je vzklikla moč odpora pri delavcih, kmetih, inteligenci in mladini. Na čelu s Komunistično partijo Jugoslavije se je začel boj za življenje in smrt, boj za svobodo, za mir, za lepše življenje. Kot drugod po Jugoslaviji, je tudi pri nas počila prva

rom in borbi ljudstva, ki se je borilo za svoj obstoj.

Tudi prebivalcem Radeč in okolici v tistih časih ni bilo prizanešeno v krvavi vojni. Že leta 1941 sta padli prvi žrtvi. Življenji Marjanu Nemcu in Milanu Kosu sta iztekli. Štajerska zemlja izpod obronkov Pohorja je vsrkala mlado Marja-

KONFERENCA KRAJEVNE ORGANIZACIJE SZDL
IN KRAJEVNA SKUPNOST TER DRUGE
DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE IZ RADEČ

iskreno čestitajo prebivalcem Radeč in okolice za krajevni praznik in 30-letnico osvoboditve

partizanska puška, gozdovi so se polnili z borci za svobodo. Boj je bil neizprosno. Polnili pa so se tudi zapori in taborišča smrti, kot odraz maščevanja sovražnika proti napo-

novo kri, uničujoči plameni krematorija nemškega taborišča smrti so pogoltnili izmučeno Milanovo telo.

Tako kot širom naše domovine so se Radečani in okoličani vključili v boj za osvoboditev, za obstoj. Mnogi se iz tega velikega in težkega boja niso vrnili. V spomin nanje stoje številni spomeniki in obeležja.

Nepopisno je veselje, sreča in radost, ki je bila v naših srcih maja 1945, ko je zasijala težko pričakovana svoboda ljudem. Ponovno so oživel zapuščeni domovi, v katere so se vračali ljudje iz taborišč, zaporov, gozdov in iz pregnanstva.

Začeli smo živeti novo življenje, ustvarjati novo družbo, nove družbene odnose za ceno milijonov človeških življenj, ki nas morajo nenehno opozarjati, da moramo storiti vse, da bi preprečevali ponovitev preživelih vojnih strahot.

V SPOMIN NA TE VELIKE IN SLAVNE DNI PRAZNUJEJO PREBIVALCI RADEČ IN OKOLICE VSAKO JESEN SVOJ KRAJEVNI PRAZNIK!

RADEČE DANES

Ni se nam treba sramovati preteklosti

RADEŠKO OBMOČJE V PRETEKLIH 30 LETIH NAPREDOVALO V VSEH POGLEDIH

Prvikrat sem se srečal z Radečami nekega turobnega dne januarja 1941, ko me je pot peljala po ilegalnih opravkih skozi mesto na Dole pri Litiji in od tam prek meje na italijansko okupacijsko območje. Dan je bil mračen, na mestu in na ljudeh je ležala mora okupacije in moj notranji strah ter to moreče okolje mi je vtisnilo v dušo neprijetne občutke in nenavaden spomin na to mestece. Kdo bi si takrat mislil, da bodo ravno Radeče kraj, kjer mi bo potekala življenjska doba, kraj, ki mi je najbolj prirastel k srcu!

Drugič sem prišel v Radeče spomladi 1947. leta z majhnim ročnim kovčkom, z odločbo takratnega ministrstva za prosveto, da sem nastavljen na Osnovni šoli Radeče kot učitelj. Moreči prividi preteklosti so počasi izginjali, ko sem od daleč zagledal čudoviti radeški most, obsijan od sonca in strehe radeških hiš in imel sem občutek, da mi ta kraj proži roko v pozdrav in me vabi v svoj objem.

Kar nas je starejših, še dobro pomnimo, kako so Radeče izgledale takrat, kmalu po osvoboditvi (tako je bilo skoraj po vseh drugih malih slovenskih mestih). Skozi mesto je vodila makadamska cesta, vsa prašna v suši in vsa blatna ob deževnih dneh, ponoči je tu in tam brlela električna žarnica, ki je medlo svetila v noč. »Trinkov« vodovod je napajal z vodo le majhen del hiš v mestu. Mestni prebivalci so se oskrbovali s pitno vodo pri raznih izvirih in ročnih črpalkah (pri Moletu, pri stari občini), gospodinje so prale perilo večinoma v Mlinščici ali Sopotu. Trgovine, pekarija, mesarija in obrtne delavnice so bile skoraj prazne, vsa živila in obleke si dobil v majhnih količinah na »karte«, skratka, če gledamo nazaj s sedanji očmi, lahko trdimo, da smo bili revni in siromašni. Toda čeprav revni in siromašni, ali pa morda prav zaradi tega, smo si bili bolj blizu, vladalo je resnično tovarištvo in volja, da premagujemo skupne težave in pomagamo drug drugemu.

Promet se je odvijal večinoma z vprežnimi vozili. Spominjam se, da je imela Papirnica nekaj tovornjakov in »Tatro« in da je »avtobusni« promet med Sopotu in Zidanim mostom uvedel tov. Medvešek s tovornjakom.

Teritorialno-politično smo spadali pod Okrajni ljudski odbor Trbovlje, tu pa so obstojali krajevni ljudski

odbori. Krajevni ljudski odbor Radeče je kmalu prerasel v t. im. Mestni ljudski odbor Radeče, ki je zajemal skoraj ves gravitacijski prostor radeškega območja, v letu 1955 pa je bil ustanovljen Občinski ljudski odbor Radeče, ki je zajemal teritorij od Razborja do bližine Št. Ruperta na Dolenjskem, ter od Vrhovca do Sklendrovca pri Zagorju. Povedati moram, da smo imeli Radečani z okolico veliko smolo, ko so nas politično-teritorialno premikali sem in tja. Komaj je prej omejnjeni ObLO Radeče dobro zafunk-

ZDENKO RAINER

cionaliral, ko se je že delno okrepila industrija, ko smo začeli graditi prve bloke, z družbenimi stanovanji, že je prišlo do razformiranja te občinske skupnosti in je bil ves gravitacijski prostor z Radečami vred priključen ObLO Hrastnik in ker je bil razformiran tudi OLO Trbovlje, smo prišli pod OLO Ljubljana. Moram priznati, da smo se s Hrastničani kar dobro ujeli in se dopolnjevali. Sodelovali smo korektno in tovariško. Zelo nam je bilo žal, ko smo po štirih letih skupnega snovanja in sodelovanja bili ponovno postavljeni pred dejstvo, da se bo treba ponovno razformirati in združiti radeško območje z Občino Laško.

Pogosta razformiranja in spreminjanje politično-teritorialne pripadnosti od tu do tja in nazaj, je pustilo težke posledice. Zaradi neprestanih sprememb ni bilo možno nobeno resno planiranje in prognoziiranje. Pri srednjeročnem planiranju razvoja v SR Sloveniji je radeško območje izpadlo. Prišli smo v tak položaj, da imamo občino v Laškem, sodišče v Celju, del cestne uprave v Celju, drugi del v Ljubljani, pošto središče v Ljubljani, elektrogospodarstvo del v Krškem, del v Trbovljah, vodno skupnost v Novem mestu itd.

Napačno bi bilo misliti, da so navedene težave destimulativno vplivale na miselnost in delo ljudi tega območja. Trdoživi, kakršni smo, se nismo predali malodušnosti, temveč smo začeli iskati konkretne oblike dela na vseh področjih človeškega udejstvovanja. Ne pozabne so nekatere stvaritve na odrskih deskah oziroma ljudske igre na prostem, ki jih je z vsem

entuziazmom in velikansko voljo »postavil« pok. tov. Ivan Pešec. Ni še ugasnil spomin na »Rokovnjače«, »Mlinarjevega Janeza«, predvsem pa na »Miklovo Zalo«, ko so ljudje dobesedno romali na te prireditve, niso še pozabljene operete »Planinska roža«, »Hmeljska princesa« in prečudoviti »Dijak prosjak« pod taktirko tov. dr. Karla Matka in v režiji pok. tov. Ivana Pešca. Da ne govorimo o množici drugih, resnih in problemskih dramskih delih, postavljenih na oder. S prizadevanji na tem področju so si Radeče postavile trdne temelje in tradicijo na kulturnem področju.

Ni namen tega sestavka obravnavati gospodarske tokove v zvezi z razvojem industrije in ostalih dejavnosti, kajti le te dejavnosti so zajete v drugih člankih te številke »Našega dela«, pač pa bi rad poudaril neko kontinuiteto razvoja od uvodoma omenjeni »siromašnih« Radeč do današnje stopnje, ki pa se vedno bolj in bolj razvija.

V toku 30 let po osvoboditvi je bilo na radeškem območju več storjenega, kakor pred drugo svetovno vojno v 300 letih. Kar poglejmo si dejstva: vse področje je elektrificirano. Skoraj na prste lahko preštejemo gospodinjstva, kjer ne bi bilo radioaparata ali televizorja. Pralni stroji, hladilniki, hladilne skrinje brnijo in opravljajo svoje »robotsko« delo. Prej makadamske ceste so dobile asfaltno »preveleko«, urejena je moderna cestna razsvetljava, urejen in izpeljan vodovod (včasih že vode primanjkuje), zgrajenih je bilo toliko družbenih in individualnih stanovanj, ki presegajo ne samo po funkcionalnosti, temveč tudi po številu vsa stanovanja, grajena pred drugo svetovno vojno. Davne sanje o cesti naših prednikov, ko so po ozkih in slabih kolovozih mukoma vozili robo v mesto ali iz mesta domov, ko so v koših na lastnih hrbtih Prnovšani prenašali na tone raznega materiala koš za košem — te sanje so postale resničnost. Danes so vsa naselja in zaselki povezani s cestami, sposobnimi za avtomobilski promet. No, in promet! Danes moraš že zelo oprežno prečkati cesto, če nočeš, da te preгази kaka »pločevinasta pošast«. Danes je na radeškem območju toliko avtomobilov, kolikor je bilo pred leti koles oziroma še več. Avto ni več luksuz, ampak za marsikoga nepogrešljivo prometno sredstvo.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Komunisti lahko svojo aktivnost izpričujejo samo med ljudmi

Najbrž je odveč dokazovati pomembnost tega, kar je zapisano že v naslovu. Zadnji kongresi ZKJ in ZKS ter mnogi sklepi Občinske konference ZK so zahtevali po aktivnem delovanju komunistov med ljudmi izrazito postavili v ospredje. Na radeškem območju se organizacije zveze komunistov že dolgo časa prizadevajo, da bi bilo tudi njihovo praktično politično delovanje oprto na probleme in interese delovnih ljudi in občanov. Takšna prizadevanja dajejo mnoge dobre rezultate. V prvi vrsti jih lahko vidimo v delu socialistične zveze in krajevne skupnosti. Socialistična zveza v Radečah je s svojo šestdesetčlansko konferenco resnično fronta vseh organiziranih socialističnih sil. S svojimi stališči, aktivnostjo, vplivom in mobilizacijsko funkcijo je v središču vseh dogajanj. Po drugi strani pa je krajevna skupnost v veliki meri uspela, na osnovi svojih programov, zagotoviti interes delavcev in delovnih kolektivov za celovit družbenoekonomski, socialni in komunalni razvoj mesta in pretežnega dela okolice. To dokazujejo dosežki na različnih delovnih področjih; od dograditve zdravstvene postaje, pa vse do stanovanjske izgradnje in urbanizma. Pri takšnem delu imajo nedvomno velik delež komunisti. Ta delež ni prišel sam po sebi, temveč

je predvsem posledica vsakodnevnega aktivnega in odgovornega dela. Dela med ljudmi, med občani in skupno z njimi; vse v cilju napredka in hitrejšega razvoja.

Podobno bi lahko trdili za mnoge druge družbenopolitične organizacije; za Zvezo borcev, ZSMS itd. ter za številna društva. Njihovega dela ni treba opisovati. Tudi praznovanje letošnjega krajevnega praznika je temu dokaz.

Seveda pa z doseženimi nismo zadovoljni. Še imamo del članov ZK, ki se izogibajo aktivnosti, ki so slabo ali pa sploh niso s svojim delom prisotni med delovnimi ljudmi. Res, da takšnih ni mnogo. To

pa seveda ne pomeni, da smo lahko z obstoječim stanjem povsem zadovoljni. Svet krajevne organizacije ZKS in celoten širši politični aktiv bosta vztrajala na tem, da bo sleherni komunist svoje članstvo dokazal tudi s svojo zavzetostjo in aktivnostjo. Delovni ljudje in občani cenijo delo komunistov, če čutijo v njem poštenost, odgovornost in napredek. In ne samo, da ga cenijo. V takšno prizadevnost se tudi sami množično vključujejo. To pa je tudi smisel našega samoupravnega sistema. Ta smisel pa smo na radeškem območju dokazali že tolikokrat, da to daje zagotovila tudi za v prihodnje.

ALBERT ERNEST

Borci so v središču vseh družbenih dogajanj

Trideset let je minilo, odkar so utihnil topovi, odkar je utihnilo pretresljivo zavijanje siren, odkar so prenehale »regljati« strojnice in pokati puške, odkar so utihnille eksplozije bomb... Tri desetletja minevajo od tistih srečnih in veličastnih dni, ko smo se vračali borci — osvoboditelji iz gozdov, ko so se vračali interniranci in izgnanci iz pregnanstva na svoje opustošene pa tudi požgane domove... Tride-

set let je, odkar se je končala največja morija v zgodovini, ki je terjala več deset milijonov nedolžnih človeških življenj.

Trideset let svobode, izgradnje in razvoja naše domovine je terjalo ogromno truda, žuljev in znanja; bilo je veliko veličastnih zmag in seveda tudi nekaj porazov.

Borci smo bili vedno, kot v dneh naše največje preizkušnje, v središču naših skupnih prizadevanj za napredek, za mir, za boljše, lepše in srečnejše življenje. Vedno smo se zavzemali za humane, človeške in poštene medsebojne odnose; za tovarištvo in druge vrline, ki morajo krasiti človeka.

Borci NOV tudi danes ne mirujemo. Veliko nas je na pomembnih dolžnostih v gospodarskem, samoupravnem in družbenopolitičnem življenju, kjer se zavzemamo za razvoj samoupravnih odnosov — za uresničitev idealov revolucije.

Negujemo tradicije narodnoosvobodilne borbe in spomin na padle tovariše. V ta namen skrbimo za spomenike in spominska obeležja; obiskujemo grobove padlih borcev in talcev ter prirejamo komemoracije.

Vzporedno s tem pa skrbimo za izboljšanje stanovanjskih razmer borcev. S skromnimi denarnimi sredstvi jim s krediti pomagamo pri gradnji individualnih stanovanjskih hiš.

Vsem delovnim ljudem in občanom Radeč in okolice čestitamo borci NOB k našemu skupnemu prazniku in 30-letnici osvoboditve, hkrati pa želimo veliko sreče in osebnega zadovoljstva.

Dušan Deisinger

Ni se nam treba sramovati preteklosti

(Nadaljevanje z 2. strani)

Zal nimam na razpolago evidence o številu motornih vozil na našem območju, imam pa občutek, da jih je več sto.

Ne smemo pozabiti pri tem kratkem pregledu na našo šolo, ki smo jo začeli graditi, a žal iz objektivnih razlogov zaenkrat z deli ne moremo nadaljevati. O tem naj govore drugi.

Ne smemo pozabiti na novo ambulanto, ki so jo zgradili s svojimi lastnimi sredstvi vsi delovni ljudje tega področja, uredili smo žalnico, sprejeli urbanistični načrt izgradnje mesta Radeče itd., itd.

Ce so pogoste političnoteritorialne spremembe, katerim smo bili podvrženi, kot smo videli, negativno ali zaviralno vplivale na naš položaj, pa so imele in imajo v sebi vendarle nekaj pozitivnega. Spoznali smo namreč, da smo več ali manj navezani sami nase in smo zato začeli utrjevati in dopolnjevati našo krajevno samoupravo. Danes ni no-

bena skrivnost, če rečemo, da spada radeška in okoliške krajevne skupnosti med najdelavnejše in organizacijsko najmočnejše v občini. Vzporedno s krajevno samoupravo pa se razvijajo tudi družbenopolitične organizacije. Predvsem lahko na podlagi raznih dejstev govorim o dobri organiziranosti, vsebinsko bogati, napredni in vodilni vlogi ter položaju konference KO SZDL Radeče. S svojimi javnimi tribunami skupno s krajevno skupnostjo seznanja prebivalstvo o vseh aktualnih zadevah glede razvoja, gospodarstva, zdravstva, šolstva, trgovine, gostinstva in drugim.

Preden zaključim, bi rad poudaril, da deluje mnogo naših delegatov na vodilnih mestih v občinski skupščini Laško, da je sodelovanje našega kraja s predstavniki Skupščine občine Laško tovariško in ko-rektno, da pomagamo drug drugemu pri skupnih prizadevanjih za razvoj občine — posebno pasivnih predelov in upajmo, da bo tako ostalo še v bodoče.

Socialistična zveza in tribuna občanov

UČINKOVITA OBLIKA SOOČANJA INTERESOV IN ODLOČANJA OBCANOV

Socialistična zveza delovnega ljudstva je resnično vseljudska politična organizacija, fronta organiziranih, za socializem, demokracijo in napredek opredeljenih sil, je dostojna naslednica slavne Osvobodilne fronte slovenskega naroda, ustanovljene v najusodnejših dneh naše narodne zgodovine.

Tako kot je Osvobodilna fronta uspela med vojno zbrati okrog sebe vse poštene in svobodoljubne ljudi na Slovenskem, jih povesti v boj proti okupatorju in domačim izdajalcem, v boj za nacionalno in socialno osvoboditev in je v tem veličastnem, težkem in krvavem boju tudi zmaga, tako tudi njena naslednica — Socialistična zveza uspešno nadaljuje začrtano pot v smeri ustvarjanja novih, socialističnih, samoupravnih družbenih odnosov, torej graditev novega reda — SOCIALIZMA. So-

cializem je zgodovinsko in razvojno pogojena nujnost, je najvišji štadij družbenih redov in osnova za postopno odmiranje države, kot aparata nasilja manjšine nad večino. To je pravzaprav prehodno razdobje, ki bo trajalo precej dolgo na poti k zadnji etapi družbenega razvoja — k popolni enakosti in materialnemu blagostanju.

Tudi v Radečah je organizacija socialistične zveze rastla in se dograjevala skladno z razvojem kraja

in splošnimi družbenimi interesi in potrebami. Danes že lahko rečemo, da je radeška socialistična zveza na zenitu svoje organizacijske trdnosti in akcijske enotnosti; je resnično kraj, kjer se soočajo interesi, težnje in potrebe občanov, torej kraj, kjer se sprejemajo pomembne politične odločitve. Šestdesetčlanski stalni sestav krajevne konference SZDL, izvoljene po delegatskem načelu, je porok, da bodo sprejete odločitve kvalitetne in v korist delovnih ljudi in občanov.

Prezreti ne smemo TRIBUNE OBCANOV, to je najbolj demokratična in neposredna oblika sodelovanja in odločanja občanov. Tribuna občanov je mesto, kjer se soočajo življenjski interesi prebivalcev Radeč in sprejemajo najbolj važne odločitve. Tribune občanov, ki jih sklicujeta konferenca krajevne organizacije SZDL in krajevna skupnost, so organizacijsko in tehnično dobro pripravljene. Vsebinska zasnova je pestra in tematsko bogata. Doslej so bila na tribunah obravnavana številna aktualna vprašanja. Naj omenimo le nekatera: razprava o razvoju industrije na širšem radeškem območju; priprava na zasnovo urbanizacije; priprava na volitve v SIS; priprava na volitve delegatov v novo KONFERENCO SZDL Radeče; razprava o razvojnih konceptih trgovine, gostinstva in turizma na širšem radeškem območju; predlog statuta SZDL Slovenije; poročilo o delu Krajevne organizacije SZDL Radeče za obdobje 1971—1975; razprava o statutu Krajevne skupnosti Radeče; problematika in razvoj komunalne dejavnosti v Radečah; razprava o urbanističnem načrtu Radeč itd., itd.

Po programski zasnovi dela konference krajevne organizacije SZDL pa bodo na tribunah občanov obravnavana v tem letu še tale vprašanja:

— razvoj šolstva in zdravstva na radeškem območju;

— srednjeročni razvojni program Krajevne skupnosti Radeče in okoliških KS;

— družbena samozашčita in SLO v krajevni skupnosti in morda še kaj.

Tribuna občanov je torej resnično kraj, kjer se neposredno soočajo interesi občanov, se med seboj usklajujejo, sprejemajo skupna stališča in dogovori za družbene akcije.

Zato naj bodo TRIBUNE OBCANOV vedno dobro obiskane.

Milan Jesenšek

DELAVEC V ZDRUŽENEM DELU IN OBCAN IMATA ENOTEN INTERES

Praznik Radeč in okolice praznujemo v znamenju 30-letnice osvoboditve. Ob tej priliki ugotavljamo naše velike uspehe. Ti uspehi so doseženi, ker smo se zavedali, da je delavec v združenem delu hkrati tudi občan. Delavci v združenem delu se namreč zavedajo, da morajo hkrati, ko razpravljajo o svojem dohodku, prispevati svoj delež za ureditev raznih dejavnosti, kot so zdravstvo, šolstvo, stanovanjska izgradnja, turizem, obrt, komunalna ureditev, trgovina ter druge dejavnosti, ki so potrebne za normalen razvoj kraja.

Da bi bil naš kraj in okolica še lepši in še bolj urejen bi se morali zavedati takrat, ko se odločamo ali glasujemo o razdelitvi sredstev. Predvsem bi se morali tu zavedati, da je vsak delavec tudi občan. Delegatski sistem, krajevne skupnosti in druge interesne skupnosti nam dajejo možnosti, da se resnično skupno dogovarjamo in planiramo na vseh področjih našega dela. Zato bi moral biti vsak občan zainteresiran, kaj se dogaja in kako se trošijo sredstva, katera daje, kako se razvija in deluje organizacija združenega dela kjer je zaposlen in obratno.

Na tej osnovi delujemo že dalj časa, zato imamo tudi lepe uspehe. Kjub vsem uspehom, ki smo jih dosegli v tem razdobju, pa naj ne bi bilo v bodoče nikogar, ki se ne bi vključil v razreševanje skupnih vprašanj pomembnih za nas vse.

Če pogledamo te rezultate, lahko vidimo, in smo ponosni, da smo v tem času skupno izgradili veliko objektov, kot so nova šola, zdravstveni dom, asfaltirali skoraj vsa cestišča, elektrificirali vse naše pod-

ročje, zgradili veliko novih poti in cest, vodovodno omrežje, preurejeni so trgovski lokali, zazidani so veliki kompleksi z individualnimi stanovanjskimi hišami, zgrajene žale, mladinski klub, razna športna igrišča, regulirana je Sopota, ustanovljena so bila nova podjetja, skratka v obnovi in izgradnji je vsa naša industrija, da ne govorimo še o raznih drugih kulturnih in društvenih prostorih, rekreacijskem bazenu, lovski koči in še bi lahko naštevali.

Pri takem razvoju se nam odpirajo novi problemi, katere bomo morali reševati v naslednjem obdobju. Tu nas čaka v prvi vrsti razširitev vodovodnega omrežja in zajetja novih virov. V čimkrajšem času bo potrebno zgraditi cesto na Krakovo, urediti kanalizacijo, sistematično pristopiti k urejevanju novih površin za stanovanjsko izgradnjo in komunalno ureditev, več skrbi bo treba posvetiti in se povezovati z vsemi krajevnimi skupnostmi na tem področju za ureditev naše okolice.

Tudi na turističnem področju imamo še veliko dela, sem spada tudi gostinstvo in trgovina, potrebno bo nadaljevati z regulacijo potoka Sopota, večja razmišljanja posvetiti obrti, telefonskemu omrežju, otroškemu varstvu, cestnemu omrežju ter drugim problemom, ki se bodo sproti porajali kot SLO, samozашčita, varstvo okolja in drugo.

Krajevna skupnost s svojimi organi in delegati upa in želi, da se bodo predvideni plani skupno z organizacijami združenega dela tako kot do sedaj tudi v bodoče razvijali v prid vseh občanov Radeč in okolice.

TONE ZUPANČIČ

Samoupravni odnosi v 30 letih svobode

Ko govorimo o naši samoupravni družbi, poudarjamo, da so temeljne značilnosti samoupravnih odnosov zlasti:

1. delovni človek je osnovni subjekt v združenem delu na sredstvih družbene reprodukcije;

2. medsebojne odnose v združenem delu na sredstvih v družbeni lastnini urejajo delovni ljudje na podlagi lastne volje, v medsebojni vzajemnosti, soodvisnosti, solidarnosti in soodgovornosti;

3. delovni ljudje sami usklajujejo na samoupravni osnovi svoje osebne in skupne interese s splošnimi družbenimi interesi.

Naš cilj je torej doseči, da bodo delavci v združenem delu in celotnem procesu družbene reprodukcije najbolj neposredno odločali o pogojih in rezultatih svojega in celokupnega družbenega dela. To pa je proces, katerega začetek je v letu 1950. Razvoj ni bil brez težav. Če pogledamo na prve začetke, se nam bodo sedanji dosežki ter današnje pojmovanje samoupravljanja, pokazali v svoji pravi luči.

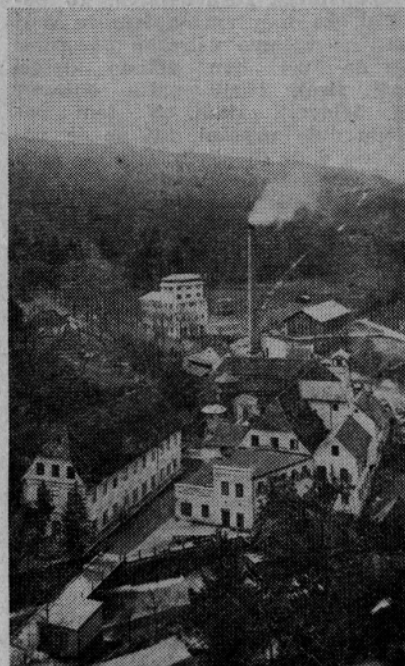
V prehojeni poti se nam kažejo tri karakteristična obdobja; vsako je pomenilo korak naprej h končnemu cilju. Leta 1945—1950 so značilna po državnih podjetjih, v letih 1950—1963 govorimo o delavskem upravljanju v gospodarskih organizacijah, za leta 1963—1971 pa je značilno samoupravljanje v delovnih organizacijah.

V prvem obdobju so gospodarske organizacije državna last, njihov položaj in status sta regulirana z osnovnim zakonom o državnih gospodarskih organizacijah. Se se spominjamo administrativno operativnih rokovodstev t. im. AOR. Povojna situacija je narekovala popolno administrativno-centralistično ureditev. Država upravlja preko direktorja podjetja kot državnega or-

gana s celotnim procesom dela. Prekinitev takega načina dela ter bistveni premik v položaju delovnega človeka v naši družbi se začelja s sprejetjem osnovnega zakona o gospodarjenju z državnimi podjetji in višjimi gospodarskimi združenji po delovnih kolektivih, t. im. zakon o delavskem samoupravljanju iz leta 1950. Nadaljevanje v tej smeri in trasiranje bodočega razvoja so prinesli ustavni zakoni iz leta 1953, ki so poudarjali družbeno lastnino proizvodnih sredstev, samoupravo delovnega ljudstva v gospodarskih organizacijah in družbenopolitičnih skupnostih ter samoupravo na področju družbene dejavnosti. Temu sta se prilagajala sestava in pristojnost organov družbenopolitičnih skupnosti.

Leta 1963 stopa razvojna pot samoupravljanja v tretjo etapo, ki jo nakazuje tega leta sprejeta ustava. Ustava kot najvišji državni akt zagotavlja samoupravljanje kot del splošnega družbenega sistema. Na tej osnovi smo bili priče izredno razgibanemu in dinamičnemu družbenopolitičnemu življenju, ki je preraslo obstoječe okvire ter terjalo načrtovanje nadaljnje razvojne poti, kar je prinesla ustava iz leta 1974. Ena od značilnosti te ustave je, če lahko tako rečemo, da je bila sprejeta v dveh etapah. V prvi so sprejeti ustavni amandmaji, na načelih, ki so bila vgrajena v njih, pa je bila sprejeta ustava. Edinstveno v svetu je določilo te ustave, da je osnova socialističnih samoupravnih odnosov takšen položaj delavca v družbeni reprodukciji, v katerem je on, združen z drugimi delavci, osnovni subjekt družbene reprodukcije. Torej ni to podjetje ne kolektiv, ampak je delavec v združenem delu subjekt obnavljanja družbenih dobrin. Zagotovljena mu je pravica, da na podlagi svoje-

ga dela neposredno upravlja z delom in sredstvi družbene reprodukcije ter odloča skupaj z drugimi delavci, s katerimi je združil svoje delo, o dohodku, ki ga ustvarijo. Omogočanje in uresničitev tega načela pa zagotavlja delegatski sistem kot nova kvaliteta družbenih odnosov ter novost pri oblikovanju in sprejemanju družbenih odločitev

NEKDANJA TOVARNA PAPIRJA

Delegatski princip je splošno načelo našega političnega sistema, uveljavljen pa je preko oblikovanja delavskega sveta in drugih organov delovne organizacije, skupščin samoupravnih interesnih skupnosti. Delegatski sistem je oblika neposredne demokracije, ki zagotavlja delavcem, združenim v delovnih in drugih skupnostih, odločilni vpliv na področju dogovarjanja, sporazumevanja in odločanja. Pri tem delegat zastopa in brani tista stališča, katera so zavzeta v sredini, ki ga je delegirala.

Ze ta bežni pregled razvoja naše družbe zadnjih 30 let nas navdaja s ponosom. V vsaki etapi in v vseh naporih pri iskanju prave poti, smo bili in ostanemo družba, ki sloni na humanem odnosu do delovnega človeka in zaupanje v njegove moči. Zato je za nas dosleden in brez-kompromisen boj za nadaljnjo uresničenje vseh principov naše samoupravne družbe v vseh sredinah družbenega življenja, edina pot, ki pelje k osvoboditvi delovnega človeka in k bogatejši družbi.

Stojanović dipl. iur. Živko

NEKOČ SADOVNJAK — DANES NOV PROIZVODNI OBRAT »MUFLON«

AKTUALNA GOSPODARSKA VPRAŠANJA NA RADEŠKEM OBMOČJU

Ni prvič, da na te mestu javno obravnavamo problematiko gospodarstva. Nazadnje je pred nekaj meseci ta vprašanja obravnavala na svoji zadnji seji prejšnja konferenca SZDL. Enako pa smo na Tribunalu občanov v januarju, marcu in aprilu posamično obravnavali razvoj industrije in zaposlovanje, razvoj gostinstva in trgovine in razvoj komunalnega gospodarstva. To pomeni, da tem vprašanjem že dalj časa posvečamo ustrezno pozornost in da pri tem želimo doseči tudi širok odziv naših občanov in delovnih ljudi. V tem pogledu smo uspešni, saj se je poprečno zadnjih štirih Tribunal občanov udeleževalo po 160 ljudi. Če imamo v mislih tudi zavzete in številne razprave, potem lahko ugotovljamo, da so ljudje pripravljeni za ustvarjalno sodelovanje in da se vse bolj zavedajo, da je socialistična

LUDVIK SOTLAR

zveza tista naša organizacija, kjer se v največji meri oblikujejo interesi delavcev v združenem delu in občanov v krajevni skupnosti.

Če želimo v tem trenutku ocenjevati gospodarstvo, potem ne moremo mimo nekaterih ugotovitev širšega značaja. Gospodarska gibanja v tem času so zaskrbljujoča in terjajo takojšnjo mobilizacijo vseh sil. Imamo negativno plačilno bilanco, uvoz je močno presegel izvoz, povečuje se stopnja inflacije, opraviti imamo s pretirano investicijsko potrošnjo, z neusklajeno splošno in skupno porabo, hudo se povečuje nelikvidnost. Vsa ta vprašanja imajo takšno težo, da lahko resno ogrozijo naš bodoči razvoj. Bitke proti tem slabostim pa ni mogoče dobiti, če se vanjo ne bodo vključili celotno združeno delo in vsi naši delovni ljudje. Ne gre za to, da bi sedanji gospodarski položaj dramtizirali in da bi menili, da ni izhodov. Zavedamo se, da smo zadosti bogata družba, ki lahko, če se primerno organizira, premaga sedanje težave. Seveda z velikimi naporji in z odgovornostjo vseh. Pri tem ima socialistična zveza odgovorno mobilizacijsko in akcijsko vlogo.

In kako je pri nas, v gospodarstvu radeškega območja?

Celotno naše gospodarstvo ustvarja (po zaključnih računih 1974) DBP v vrednosti približno 40 milijard starih dinarjev, brez TKI, železnice in ROD.

Od tega:

	din
Papirnica	193.000.000
KORA	25.268.000
Sopota	15.218.936
Obnova	8.521.458
Cementarna Zid. m.	17.518.000
GG TOZD Radeče	650.000
Gostin. podj.	3.661.000
STP	27.208.778

Skupno je bilo ob koncu leta 1974 na širšem območju 1661 zaposlenih.

Medtem, ko je bilo poslovno leto 1974 še dokaj ugodno zaključeno, pa smo v prvih štirih, petih mesecih tega leta priča resnim težavam. Naj naštejemo le nekatere.

NELIKVIDNOST

Naše TOZD in OZD imajo v tem času terjatev v višini 104.840.000 din. To pomeni, da smo proizvedli blago (papir, lesne, konfekcijske izdelke itd.), ga oddali kupcem, ki pa ga niso plačali. To je ogromna vsota denarja, ki nam jo naši kupci dolgujejo prek 60 dni.

Naše gospodarstvo pa svojim upnikom dolguje skupno 129.493.000 dinarjev.

Razlika med našimi dolžniki in upniki je takšna, da se nam ob tem nujno postavi naslednja vprašanja:

1. komu prodajamo naše blago oz. kdo so naši kupci?

2. ali bo sploh mogoče izterjati celotno neporavnano vsoto oz. ali bomo morali odpisati del teh terjatev?

3. in končno se moramo vprašati, kaj in kako proizvajamo, če naše proizvodnje ne moremo finančno realizirati?

Res je, da je nelikvidnost splošen pojav v tem času v vsem našem gospodarstvu. Res je tudi, da mi sami tega problema ne moremo rešiti. Po drugi strani pa je vendarle treba voditi več računa o tem, komu prodajamo naše blago in kako ter kdaj nam ga plačujejo. Proizvajati in ne prodati proizvodnje, pomeni proizvajati za skladišča. Če ni dohodka, ni enostavne in razširjene reprodukcije in tudi ne bo osebnih dohodkov. To pa pomeni socialno ogroženost delavcev in njihovih družin. Tega si seveda ne moremo dovoliti.

Drugi velik problem (ki je sicer tesno povezan z nelikvidnostjo) je:

POMANJKANJE DENARNIH SREDSTEV

Obratna sredstva so tista sredstva, brez katerih si gospodarstvo ne more zagotoviti svojega normalnega poslovanja. Teh obratnih sredstev trenutno radeškemu gospodarstvu primanjkuje v višini 10.000.000 din.

Pomanjkanje obratnih sredstev je največje v naslednjih TOZD in

OZD:

	din
STP	1.500.000
Papirnica	5.000.000
KORA	1.500.000
Sopota	1.000.000
Obnova	1.000.000

Banke v tem času ne razpolagajo z nikakršnimi sredstvi in ne odobravajo kredita za obratna sredstva ali pa je to le izjemno. To pomeni, da je treba rešitve iskati znotraj gospodarstva. Gre za resen problem, ki lahko ustavi normalen tok proizvodnje. Čez noč problema ni mogoče rešiti. Nujno pa je menjati vse prepogosto miselnost, da naj za obratna sredstva skrbi kdo izven gospodarstva oz. izven naših kolektivov.

INVESTICIJE

V Radečah teko v tem času velike investicije in sicer:

	din
Sopota (že zaključena)	16.384.690
Obnova (v teku) v vred.	26.970.000
Papirnica (v teku) v vred.	260.000.000
Muflon (v teku) v vred.	50.000.000
Gostinstvo v vred.	3.500.000

Skupna vrednost vseh investicij znaša približno 35 milijard starih dinarjev.

Že nekajkrat smo ocenili, da so vse omenjene investicije ekonomsko utemeljene, usklajene v svojih panogah in v širšem gospodarskem problemu. V svojem startu so bile tudi vse finančno pokrite. V tem času pa je seveda stanje bolj zapleteno v prvi vrsti zato, ker se že srečujemo z znatnimi podražitvami. Po podatkih, s katerimi razpolagamo, bo samo za papirniško investicijo, zaradi devalvacije nacionalne

Nadaljevanje na 8. strani

INVESTICIJA V TOVARNI PAPIRJA

ODPIRA NOVO PERSPEKTIVO CELOTNEMU OBMOČJU

Že pri rekonstrukciji in postavitvi papirnega stroja III. leta 1964/65 smo računali tudi na postavitev papirnega stroja IV. ali II. fazo rekonstrukcije. S postavitvijo tega novega papirnega stroja bi bila tovarna oziroma delovna organizacija zaokrožena in bolj celovita, prožnejša in kompleksna ter sposobna za izvajanje zadanega si delovnega programa v izdelovanju vseh vrst specialnih in boljših vrst brezlesnih, tehničnih, grafičnih in vrednostnih papirjev. Tudi izključitev že dotrajanega papirnega stroja I. ne bi bila za podjetje več boleča, ker bi PS IV, večji del njegovih proizvodov uspešnejše in rentabilnejše proizvajal. Skupna zmogljivost proizvodnje podjetja bo ca. 25.000 ton vseh vrst papirjev ali 150% več od današnje proizvodnje.

Vzporedno s proizvodnjo papirja pa razvijamo tudi novo ustanovljeni obrat ali delovno organizacijo pod imenom »Muflon« — za predelovanje ali oplemenjevanje papirja v konfencioniranje do polizdelkov ali dokončnih izdelkov. V predvideni dokončni fazi naj bi ta obrat predelal 4.000—6.000 ton doma izdelanega papirja na leto ali ca. 25% v papirnici izdelanega papirja. Program te delovne enote so posebni specialni artikli, ki jih dosedaj v Jugoslaviji nismo izdelovali, temveč smo jih v celoti uvažali.

Taka zasnova daje pri sposobnem in umnem gospodarstvu čvrsto, vsestransko sigurno in dolgotrajno osnovo za dobro poslovanje obeh TOZD. Delavcem obeh kolektivov in hkrati vsej okolici pa zagotavlja delovno sigurnost, življenjski razvoj

in pogoje za uspešno vključevanje na domačem in tujih tržiščih pri plasiranju proizvodov.

Po končani izgradnji bo zaposlenih skupaj 650 do 700 delavcev, kar aktivira okoli 2.000 družinskih članov, ki posegajo v društveno in družbeno dogajanje Radeč in okolice, lahko pa tudi do občinskih in republiških meril pri ustvarjanju pogojev kreiranja življenjskih razmer in prilik v oblikovanju prostora, v katerem živimo in se razvijamo.

Podjetje bo s svojim povečanim finančnim potencialom dajalo še večje poročstvo za lasten nadaljnji razvoj, istočasno pa zagotavljalo varno počutje zaposlenih in svojcev v kraju in okolici.

Taki vzponi in razvoji neizogibno

povzročijo premike v krajevnih in okoliških potrebah po vsestranskem razvoju dodatnih komunalnih in ostalih služb, ki se v svojem obsegu vsaka zase širi, veča in razvija.

Spričo prisotnih in že delujočih raznih stabilizacijskih ukrepov je kolektiv postavljen pred težko nalogo, ki mu bo uspela le, če se bo do vsi brez izjeme nesebično vključili v programe, ki so v teku in svoje naloge opravljali na vseh področjih dela, tako na delovnih mestih v tovarni, kakor v svojih funkcijah in delovanju na terenu.

Tako poročstvo za čvrsto uspešno izvedbo nalog, ki smo si jih zadali, bi bil najboljši prispevek in čestitka našemu krajevemu prazniku in praznovanju 30-letnice osvoboditve.

Stane Koselj

VRHOVO JE V POVOJNIH LETIH SPREMENILO SVOJO PODOBO

V preteklih tridesetih letih, v času našega socialističnega razvoja, je Vrhovo temeljito spremenilo svojo podobo. Asfaltna cesta je to vas povezala s svetom in omogočila višjo stopnjo zaposlenosti tukajšnjih prebivalcev. Žičnica prek Save je Vrhovemu približala železnico. Vodovod in kanalizacija sta velik dosežek v komunalni ureditvi kraja. Novi transformator in javna razsvetljava prav tako sodita v pomembne dosežke. Tu so še številne novozgrajene in preurejene vaške poti in druge komunalne dejavnosti.

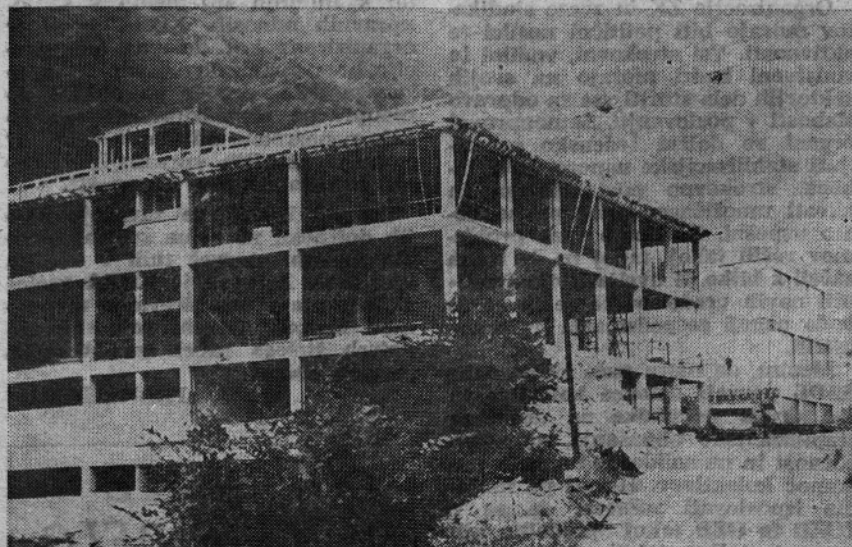
Vrhovo postaja vse bolj urbanizirano in čisto naselje, kjer se lepota vasi in kmetijstva prepleta z urejenostjo hiš in njihove okolice. Po vojni zgrajen gasilski oz. kulturni dom pa je središče vsega družbenopolitičnega, kulturnega in društvenega življenja. Vse to je bilo zgrajeno z znatno podporo širše družbene skupnosti in z velikimi napori Vrhovčanov. Več tisoč ur prostovoljnega dela so tukajšnji občani vložili za svoj napredek.

Prav tako kot se je spremenila zunanja podoba Vrhovega, pa so se hkrati s tem spremenili tudi ljudje, njihov odnos do skupnosti in njihova zavzetost za svoj kraj. Krajevna organizacija SZDL in krajevna skupnost sta tista dejavnika, ki združujeta interese vaščanov, organizirata skupne akcije in skrbita za njihovo uresničevanje. In moramo priznati, da to delo opravljata uspešno.

Prosvetno in gasilsko društvo sodita med najbolj organizirana društva Vrhovega, ki pogosto presenečata ne le s svojo aktivnostjo, temveč tudi z mnogimi uspešnimi prireditvami. Vrhovčani pa so tudi sicer aktivni in močno povezani z vsem družbenopolitičnim in društvenim življenjem celotnega radeškega območja in vse laške občine. Njihovo neposredno delo se zrcali v lepoti, urejenosti in organiziranosti njihovega kraja.

In tako je tudi prav.

STANE MARTINŠEK

RADESKA TOVARNA PAPIRJA SIRI SVOJE PROIZVODNE PROSTORE

RAZVOJ KORE JE SESTAVNI DEL RAZVOJA RADEČ IN OKOLICE

Če je bil — kakor je v enem izmed dokumentov skromno zapisano — ob ustanovitvi KORE v Radečah temeljni cilj omogočiti delo ženskam iz Radeč in okolice, je danes ta v celoti dosežen. Delovna skupnost KORE šteje 150 članov, veliko večino pa predstavljajo ženske. Vendar pa pomeni KORA za Radeče in okolico še nekaj več kot to, da v njej delavci združujejo svoje delo. Z ustvarjanjem nove vrednosti se krepi materialna baza,

ki v odločilni meri vpliva na razvoj kraja.

V desetih letih od ustanovitve, se je KORA kot samostojna organizacija združenega dela razmeroma naglo razvijala, pri čemer gre priznanje predvsem sposobnim in pridnim delavcem pa tudi močni podpori vseh subjektivnih sil v kraju. V letu 1965 je bilo v KORI zaposlenih 28 delavcev, ki so ustvarili 1,652.000 dinarjev celotnega dohodka. Lansko leto pa je povprečno

141 delavcev ustvarilo 25,268.000 dinarjev celotnega dohodka. Računamo, da bo v letošnjem letu celotni dohodek presegel vrednost 30,000.000 dinarjev.

Po ustvarjenem družbenem proizvodu se uvršča KORA na širšem radeškem območju na drugo mesto. V lanskem letu je družbeni proizvod dosegel vrednost 11,322.000 dinarjev. Tudi premoženje KORE se je vsa leta njenega obstoja povečevalo. Posebna skrb je veljala dopolnjevanju in modernizaciji strojne opreme, ki je tehnično dovršena in sodobna. Nekoliko manj funkcionalni so nekateri delovni prostori, kar pa bo treba rešiti v naslednjih letih. Vlaganja v obratna sredstva so šla skorajda v korak s potrebami, vendar pa je poslabšanje splošne likvidnosti povzročilo pomanjkanje tega denarja. Kljub temu pa je razmerje med lastnimi obratnimi sredstvi in krediti 7:1.

Skrb za kadre je vseskozi eden poglobitvenih ciljev, saj je KORA namenjala znatna sredstva za šolanje kadrov na poklicnih, srednjih, višjih in visokih šolah. Trenutno prejema štipendijo 20 učencev, dijakov in študentov, 5 pa se jih ob delu šola na raznih šolah.

Razmeroma skromna sredstva za reševanje stanovanjskih vprašanj delavcev do nedavna niso zagotavljala učinkovitejšega reševanja teh problemov, pri čemer je bila še posebej zapostavljena gradnja družbenih najemnih stanovanj. Zadnje čase pa se tudi ta premika hitreje naprej.

Po sprejetju ustave je prišlo tudi do kvalitativnih sprememb v samoupravnih odnosih. KORA je sicer organizirana kot delovna organizacija, brez temeljnih organizacij združenega dela, vendar pa oblike samoupravne organiziranosti omogočajo neposredno odločanje delavcev o vseh važnejših vprašanih življenja in dela delovne skupnosti.

Delavci KORE se zavedajo svojih dolžnosti ne le na svojih delovnih mestih, marveč tudi v okolju, kjer žive. Zato se je KORA vselej vključevala v uresničevanje programov in akcij pri reševanju skupnih potreb širšega radeškega območja, pa tudi občine.

FRANC PERŠE

Aktualna gospodarska vprašanja na radeškem območju

Nadaljevanje s 6. strani

valute in gradbenih podražitev, primanjkovalo prek milijarde starih dinarjev. Tudi pri drugih investicijah so podražitve precejšnje. Banke nimajo sredstev, da bi pokrile te razlike, kaj torej storiti?

Odgovor je samo eden: ali poiskati lastne vire sredstev oz. se dogovoriti z gospodarstvom za medsebojno pomoč ali pa ustaviti investicije do ponovne investicijske sposobnosti. Seveda pa bi to pomenilo zopet nove podražitve. Rešitev je v takojšnji mobilizaciji vseh dejavnikov, v ponovni odgovorni proučitvi vseh faz posamezne investicije in v iskanju možnih rešitev za zmanjšanje investicijskih stroškov oz. za hitrejšo obračanje investicijskega dinarja. Tu so naše rezerve in moramo jih poiskati. Zanje se morajo angažirati vsi strokovnjaki, samoupravni in poslovodni organi, vodstva političnih organizacij in celotni kolektivi. Vsako neodgovorno obnašanje do teh vprašanj lahko hudo ogrozi usodo kolektivov in celotnega območja. Za primer kakšen je možen pristop kolektivov za premoščanje težav, lahko služi kolektiv Obnove, ki je za svojo investicijo žrtvoval prek 1400 udarniških ur.

STABILIZACIJSKA OBNAŠANJA

Že v uvodu sem dejal, da imamo v naši družbi nasploh opraviti z negativnimi ekonomskimi gibanji. Tudi v našem gospodarstvu je to prisotno, čeprav se problemi ne kažejo s takšno ostrino. Pa vendar pred nas se danes postavljajo številna vprašanja, do katerih nimamo zadosti izostrenega odnosa. Na primer:

— ali še obstoje v naših kolektivih notranje rezerve;

— kaj vse se skriva v strukturi cene naših proizvodov;

— kakšno je naše obnašanje do porabe repromateriala in surovin;

— kakšen je odstotek bolniškega staleža (samo v Papirnici to znaša 6,7 %, Kori 3,5 %, Sopot 7 %, Obnove 6 %);

— kakšno je izkoriščanje delovnega časa;

— kakšen je naš odnos do varčevanja;

— kako je z družbeno režijo itd.

Ni delovne organizacije, za katero bi lahko trdili, da lahko pozitivno odgovori na vsa ta in še na mnoga druga vprašanja. Nujno je, da stopimo pred delavce in njihove zbere in da se dogovorimo: kako, na kakšen način lahko odpravimo te rezerve in kaj nam bo to finančno pomenilo.

Organizacije ZK in zveze sindikatov morajo biti politični nosilci te aktivnosti. Vsi strokovni, vodilni in vodstveni kadri morajo na svojih sektorjih dela storiti vse za odpravo slabosti v poslovanju. Samoupravni organi so dolžni tedensko spremljati stabilizacijske napore. Brez takega, strokovnega poglobljenega in hkrati množičnega pristopa ne bomo uspešni. Ne bomo vseh problemov rešili takoj, takoj pa je treba začeli z bitko. Z uveljavitvijo številnih novih predpisov so se in se še bodo pogoji gospodarjenja hudo zaosttrili.

Menim, da mora naša konferenca SZDL pozvati delovne kolektive in vse druge dejavnike na dosledno stabilizacijsko obnašanje, na odgovornost in na solidarno medsebojno pomoč kolektivov. Hkrati pa moramo izposlovati zahtevo, da se v TOZD in OZD takoj opredelijo njihova strateška stabilizacijska vprašanja z roki in nosilci.

DOPISUJTE
V NAŠE DELO

LESNA INDUSTRIJA SOPOTA V NOVIH DELOVNIH PROSTORIH

Stotiridesetčlanski delovni kolektiv lesne industrije SOPOTA Radeče se veseli krajevnega praznika Radeče in okolice v novih delovnih prostorih,

Novi delovni prostori so opremljeni v večini z novimi delovnimi stroji, ki zahtevajo modernejšo tehnologijo. Vrednost celotne investicije z obratom žaga Jagnjenica je znašala S-din 1.800.000.000. Za tak razvoj smo se odločili zavedajoč se, da je mogoče le z modernejšo tehnologijo, boljšimi delovnimi pogoji, strokovnim znanjem in organizacijo dela doseči večjo produktivnost dela in tudi boljši jutrišnji dan. Vse to pa pogojuje večjo socialno varnost delavcev. Vsega tega se je kolektiv dobro zavedal, zato se je hkrati z referendumom priključil k organizaciji združenega dela Lesnina ljubljana v sklopu sestavljene organizacije združenega dela UNILES Ljubljana.

Z referendumom so dani pogoji tudi za skupni nastop na notranjem in zunanem tržišču, skupno planiranje, skratka večje možnosti za nadaljni razvoj, ki je pomemben za celotni kolektiv, kakor tudi za kraj Radeče z okolico.

Za dosego tega uspeha se je mo-

ral kolektiv odreči svojih osebnih dohodkov in veliko ur svojega prostega časa, ki ga je namenil kot prispevek za dograditev oziroma izvedbo celotne rekonstrukcije podjetja.

Naša delovna organizacija je vsa zadnja leta, oziroma 13 let, vse svoje izdelke plasirala na zapadna tržišča in si ustvarila na tujem tržišču tudi svoj renomé, sodeč, da je taka usmeritev pravilna. Kljub temu nerazumevanja raznih faktorjev, saj smo se morali spoprijemati s svetovno konkurenco na tržišču na eni strani in stalnim naraščanjem cen osnovnim surovinam na domačem tržišču na drugi strani. Vse to pa je vplivalo na nizko akumulacijo, da ne govorimo o težavah pri prodaji, saj smo izgubili zaradi visokih cen dosti kupcev.

Kljub težavam smo se ponovno vključili v izvoz in normalizirali našo proizvodnjo.

Naš kolektiv, ki je navajen vseskozi delati pod težkimi pogoji, sprejema in se vključuje z velikim zadovoljstvom v stabilizacijo gospodarstva, kajti prav od tega si obetamo

večje rezultate na vseh področjih dela. Prav tako se naši samoupravni organi, kakor tudi ves kolektiv dobro zavedamo, da je mogoče le na samoupravnem dogovarjanju znotraj kolektiva in delegatskem sistemu uresničevati in odločati o svojem delu ter nadaljevati in razširjati pridobitve narodnoosvobodilne borbe v samoupravni socialistični Jugoslaviji.

TONE ZUPANČIČ

Cementarna ne gre v korak z razvojem

Cementarna Zidani most je stara preko 110 let. Prvotno so v tej cementarni proizvajali »ROMAN« cement, pozneje pa tudi PORTLAND cement.

Leta 1927 je cementarna prenehala obratovati, ker je podjetje pripadalo Premogokopni družbi Trbovlje. Zato so leta 1927 premestili vse boljše stroje za proizvodnjo cementa v Trbovlje.

V Zidanem mostu je ostal le še manjši mlin drobilec ter kominor, to je za predmetlje materialov. Na teh strojih se je kasneje proizvajala apnenčeva moka. Zaradi visoke vrednosti apnenca so apnenčevo moko proizvajali za Steklarno Pančevo. Ta moka se je tudi prodajala za umetna gnojila. Tovarna je takrat zaposlovala komaj 10 ljudi. Dnevna proizvodnja pa je znašala 15 ton.

Po drugi svetovni vojni so v tej tovarni pričeli poleg apnenčeve moke proizvajati še metalurški cement ali sivo apno.

Leta 1955 in v naslednjih letih je tovarna dobila nekaj strojev, vendar vsi stroji, ki so bili montirani v cementarni, so bili rabljeni in zastareli, za sedanjo tehnologijo premajhni.

Poleg cementa marke 350 proizvajamo tudi apnenčevo moko.

Leta 1970 smo zgradili v kamnolomu novo drgobilnico in sortirnico, katera nam služi za sortiranje apnenca.

V glavnem se rabi preleteti apnenec za apnenčevo moko, prodajamo ga pa tudi kot kosovni kamen in gramoz podjetjem in zasebnikom.

Podjetje trenutno zaposluje 68 ljudi. Od tega so ključavničarji, električarji, mehaniki in zidarji.

Strojna oprema je že stara in izrabljena, zato je nujno pomisliti na gradnjo nove peči za hidrirano apno, saj je kvaliteta apnenca najboljša za proizvodnjo apna.

Anton BABIČ

NOV OBRAT SOPOTE: ŽAGA NA JATNI

Železnica in družbena skupnost

Nedvomno je, da je bila, da je in bo tudi ostala železnica, če ne prvi pa vsaj glavni nosilec vse teže prometa v gospodarstvu, predvsem v prevozu blaga, surovin in reprodukcijskega materiala, pa tudi v prevozu potnikov na velike razdalje.

Res je, da cesta v vedno večji meri izpodriva železnico, predvsem v prevozih na krajše razdalje, največ v potniškem, pa tudi v blagovnem prometu. Pri tem pa se postavlja veliko vprašanje zakaj!

Po osvoboditvi je bila železnica glavni nosilec teže prometa in prevozov, tako v blagovnem kot tudi v potniškem prometu. S kakšnimi težavami, napori in odrekovanjem je železnica, bolje povedano, smo železničarji zmogli to breme za obnovo, rast in razvoj našega gospodarstva, ni potrebno poudarjati. Takratne parole »zategovanja pasov« smo najbolj upoštevali in tudi izpolnjevali prav železničarji. Z največjimi napori smo zmagovali potrebe

gospodarstva v blagovnem prometu, ob zastarelih in delno uničenih vozniških sredstvih in postajnih ter tirnih napravah, varnost prometa pa smo bili samo ljudje — železničarji. Popolnoma smo se zavedali svojih dolžnosti in odgovornosti in jih tudi izpolnjevali. Vsemu smo se odrekli, da smo pomagali in tudi znatno pripomogli, da se je naša domovina dvignila iz ruševin, ki nam jih je zapustila 4-letna okupacija.

Ko bo zgrajena in urejena naša proizvodnja, naša industrija, zgrajeni, kot smo takrat govorili, naši »ključni objekti«, bo gospodarstvo vračalo železnici vse, kar danes prispeva k izgradnji gospodarstva. Železničarji smo se že takrat zavedali, da pod takimi pogoji ne bomo dolgo vzdržali, da je nujno modernizirati tudi železnico. Vendar smo vzdržali in se zanašali na obljube, da bo gospodarstvo vračalo, kar sedaj dajemo in žrtvujemo za dvig družbenega gospodarstva, za vzrast iz ruševin, ki nam jih je povzročil okupator.

Obljube pa so ostale le obljube!

In danes?

Železnica je ostala sama. Sama naj skrbi zase in svojo modernizacijo, če hoče biti vključena v gospodarsko življenje skupnega družbenega gospodarstva.

Železnica-železničarji smo bili prvi, ki smo dali pobudo za ustanavljanje samoupravnih interesnih skupnosti. Ustanavljajo se sedaj tudi druge, tudi v prometu, vendar, na žalost, prav v prometu ne moremo najti skupnega jezika, prave in poštene delitve dela v prometu.

Železnica in železničarji naj si svoje proge gradimo sami, sami naj jih tudi vzdržujemo in moderniziramo. Na prejšnje obljube je naše družbeno gospodarstvo pozabilo!

Kdo gradi in vzdržuje cestno omrežje! — Družba! Koliko prispeva jo uporabniki tega omrežja! Vprašanje, na katerega ne vem odgovora, vem pa, da svoje proge, objekte in varnostne naprave gradimo in vzdržujemo sami železničarji s svojimi delom in odrekovanjem, v prepričanju in zavesti, da s tem prispevamo svoj delež razvoju in napredku vsega našega družbenega gospodarstva.

Vsaka gospodarska organizacija, vsaka trgovina, vsak obrtnik sam določa cene svojih izdelkov ali uslug — nam pa cene naših uslug določajo drugi.

Ni namen razpravljati in ugotavljati vzroke tega »zakaj«, toda tudi vse občinske skupščine, pa tudi krajevne skupnosti naj bi se nekoliko zamislile ob tem vprašanju, presodile pomen železnice v našem skupnem prometu in tudi reklo svojo besedo — da je nujno urediti prometno politiko v našem skupnem gospodarstvu.

VIKI MUSAR

ZGLEDNA PRIZADEVNOST OBNOVE

Obrtno podjetje OBNOVA Radeče se je v zadnjem času začelo razvijati in večati s pospešenim tempom. Vzrok za tak razvoj so novi odnosi, drugačna miselnost in pa nekatere kadrovske dopolnitve in okrepiteve, ki smo jih izvršili. S takim načinom dela, kakršnega smo zastavili, smo si zagotovili dovolj dela, katerega je v preteklosti skoraj vedno primanjkovalo. Da bi zadovoljili vsaj delno naše kupce, smo povečali število zaposlenih za več kot 100%. Število zaposlenih smo povečali nekako do tiste meje, za kolikor smo bili v stanju vsaj v minimalnih mejah zagotoviti obratna sredstva, vendar nam še vedno primanjkuje precej predvsem kvalificirane delovne sile.

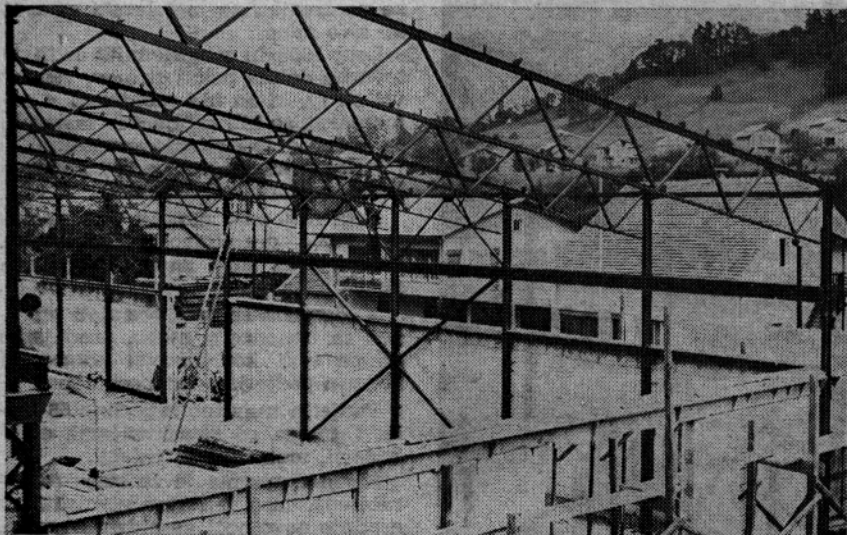
Največji problem, s katerim se soočamo zadnje leto, pa je investicija, za katero smo se odločili v lanskem letu. Z minimalnimi sredstvi, s katerimi smo razpolagali sami, ter z najetjem nekaterih kreditov, tu nam je pomagal občinski

rezervni sklad, LB podružnica Celje, ter izvajalec gradbenih del SGP Hrastnik, smo uspeli začeti z gradnjo, ki je v tem trenutku že v ključni fazi.

Ker so bila vsa zbrana sredstva premajhna za dokončanje del na proizvodni hali in da ne bi tudi mi prispevali svojega deleža k nepokritim investicijam, smo velik delež pri izgradnji prispevali s prostovoljnimi delom skoraj vsi člani kolektiva.

Treba je povedati tudi to, da je SGP Hrastnik precej pripomogel k temu, da imamo danes streho nad glavo, saj nam je s svojimi sredstvi omogočil nakup konstrukcije za halo. Proizvodna hala, katero dograjujemo, je del garancije, za nadaljevanje dobrih rezultatov, katerih smo v zadnjem obdobju vajeni. Drugi del garancije pa se skriva v mladem kolektivu, ki je poln delovnega poleta in željan uspehov.

IVAN HIRŠEL

PROIZVODNA HALA »OBNOVE« JE ZGRAJENA TUDI S PROSTVOLJNIM DELOM ČLANOV DELOVNE SKUPNOSTI

KAKO POSODOBITI NAŠO TRGOVINO

Mogoče je naslov tega prispevka preveč enostranski. Ozko gledano bi lahko bralec razumel kot, da se v povojnem času v trgovinski dejavnosti ni ničesar naredilo oziroma posodobilo v Radečah.

Res je le to, da ni bilo storjena vsega in da se ta razvoj vendar ne more primerjati z razvojem sosednjih občinskih središč, kakor tudi ne z razvojem industrije v sedanjem času v Radečah oziroma v radeškem območju.

Posodobiti našo trgovino je predvsem mišljeno, povečati prodajne površine z novogradnjo, povečati asortiment blaga za široko potrošnjo v Radečah, ter po potrebi zagotavljati v okoliških gostejših naseljih v mejah rentabilnosti prodajo blaga živilske in mešane stroke.

Potrebo po povečanju prodajnih oziroma poslovnih površin za trgovinsko dejavnost narekujejo razlogi, ki izhajajo iz potreb zaradi že premajhne zmogljivosti ter zaradi predvidenega rušenja nekaterih starih trgovinskih obratov. Potreba pa je, da se tudi trgovina s sadjem in zelenjavo locira nekje v središču mesta in prostori za tržnico.

GOSTINSTVO ZAOSTAJA ZA SPLOŠNIM RAZVOJEM OBČINE IN KRAJA

Hiter razvoj industrije in ostalih dejavnosti v kraju bi vzporedno narokoval tudi razvoj gostinstva. Kolektiv našega podjetja se je moral od osamosvojitve, to je leta 1971, srečevati z velikimi težavami za osnovni obstoj in normalno poslovanje. Vsa dosedanja poslovna leta smo uspešno zaključili, saj smo se vsi dobro zavedali, da bomo z vestnim in poštrenim delom lahko nadalje poslovali. Vsi ti napori so pokazali dobre rezultate in tako smo lahko v letošnjem letu pričeli posloovati v lastnih prostorih, ki so bili doslej privatna lastnina.

Za podjetje bi bila trenutno najpomembnejša adaptacija pritličnih prostorov obrata JADRAN, žal pa nas je prehitela težka ekonomska situacija, ustavitve vseh kreditov, posebno v storitveno dejavnost, da zastavljenega programa nismo mogli realizirati. Sprejeti program nadaljnega razvoja podjetja bomo realizirati etapno, kolikor nam bodo dovoljevala lastna ustvarjena sredstva z zavestjo, da čimveč doprinesemo k stabilizaciji gospodarstva.

Danica Strnad

Po osnutku razvojnega programa Splošnega trgovskega podjetja Radeče se v letih 1976 do 1985 načrtujejo naslednji objekti in povečanja:

1. samostojni objekt ali pa v sklopu blokovne gradnje samopostrežna trgovina »Market«,

2. lokal za galanterijo in knjigarno — ca. 150 m² prodajne in skladiščne površine,

3. lokal za zelenjavo in sadje — ca. 100 m² prodajne in skladiščne površine,

4. povečava trgovine s tehničnim blagom — ca. 250 m² prodajne površine.

Predvideni objekti se bodo dogradili vzporedno s stanovanjsko

gradnjo v centru Radeč in je od tega odvisen tudi razvoj trgovine.

S predvidenimi investicijami se bo izboljšala preskrba z živilskimi proizvodi v splošnem, večja bo ponudba raznega industrijskega blaga, galanterije, šolskih, grafičnih in pisarniških predmetov, predvsem pa bo možna večja izbira v trgovini s tehničnim blagom v povečani sedanji železnini.

Srednjeročni plan razvoja bo vključen za trgovinsko dejavnost v razvojni program Krajevne skupnosti Radeče in bo sprejet v predloženi ali spremenjeni vsebini. Dolžnost vseh krajevnih faktorjev bo, da pripomorejo k njegovi realizaciji.

ALFONZ ŽARN

ZIDANI MOST DANES

Zidani most je važno železniško središče, leži... tako se predstavi kraj v učbeniku ali zemljepisni knjigi. Več kot toliko o kraju sicer ne piše, pa vendarle bi lahko rekli nekaj več.

Zidani most spada med manj razvita območja radeškega predela občine Laško. Poleg samega kraja obsega še zaselke: Širje, Veliko Širje in Obrežje, živi pa tu le nekaj več kot 1000 prebivalcev. V samem kraju je sedež prometne sekcije Zidani most ter več manjših sekcij ŽG Ljubljana. V kraju imamo samo eno tovarno in to Cementarno, TOZD Cementarne Trbovlje. Tako so prebivalci prisiljeni iskati delo drugje in se dnevno vozijo v bližnje pa tudi daljnje kraje.

Ob pogledu na sam kraj bi težko trdili o napredku. Ob boljšem poznavanju razmer lahko trdimo nasprotno. Lahko rečemo, da so prizadevanja občanov ob pomoči krajevne skupnosti vendarle vidna:

— skoraj vsi zaselki so elektrificirani,

— urejeni so vodovodi,

— lokalne ceste so dokaj dobro urejene.

Sodelovanje KS in občanov se je pokazalo kot edina prava rešitev prav v primeru ceste v Širje. Kljub finančnim in drugim težavam imajo občani tega zaselka svojo cesto.

Vidno je tudi sodelovanje z organizacijami združenega dela: cementarna je v veliko pomoč pri urejanju cest, železnica pa pri ureditvi doma Svobode.

Tudi družbenopolitično delo v kraju je zadovoljivo. Poleg delovne KS dosega najboljšo rezultate člani strelske družine Tone Bostič.

Lahko jih pohvalimo, saj so vedno na najvišjih mestih v občini, pa tudi v republiškem merilu niso karisbodi.

Ker imamo veliko socialnih problemov, lahko pohvalimo organizacijo RK, da dobro skrbi za urejanje teh vprašanj. V kraju delujejo tudi druge organizacije: SZDL, ZB, ZSMS. Vsi Zidanmoščani so ponosni na svojo Gašperjevo koč. Leta je namenjena za oddih ne samo Zidanmoščanom, pač pa radi prihajajo v njeno lepo okolico tudi od blizu in daleč. Zrasla je iz dela pridnih rok prizadevnih planincev ob veliki pomoči delavcev cementarne. Mladi v Zidanem mostu sicer ne najdejo pravega stika, niti med seboj niti z okolico, so pa v veliko pomoč pri proslavah in prireditvah.

Novo izvoljeni skupščini KS in SZDL imata za v prihodnje perspektivni plan. Potrebno bo še veliko storiti, pričakujemo tudi večjo pomoč družbene skupnosti, za katero lahko rečemo, da je bila do sedaj premajhna. Naj naštejemo samo nekatere pereče probleme:

— ureditev ceste do Briš,

— asfaltiranje ceste do Suhadola,

— asfaltiranje ceste skozi naselje Vila ter

— ureditev igrišča in sploh pogojev za šport in rekreacijo.

Ta vprašanja pa so že Zidani most jutri. Zato lahko sklenemo ta skromen opis takole: upamo, da bomo o Zidanem mostu čez nekaj let kaj več napisali. Pri tem pa pričakujemo, da bodo tako prebivalci sami kot širša družba boljše in tesneje sodelovali.

AVGUST ERNESTL

Kultura je stvar delavcev in občanov v krajevni skupnosti

Ko smo se 24. 4. 1975 zbrali na Trgu v Radečah, so nas vse pozdravili zvoki godbe na pihala ter navdušili glasovi pevskih zborov.

Mimovozeča vozila so se ustavljala, vprašujoč, kaj se v Radečah dogaja, saj so množica občanov, prapori, godba in praznično vzdušje vsekakor vzbudili pozornost. In ko je neki mimovozeč zvedel, da je to le uvod za občni zbor DPD Svoboda Radeče, se je resnično začudil, češ, da kaj takega še ni doživel. Verjamem mu, saj je bil ta dan s tako globoko izraženim občutkom do kulture, do ustvarjalcev kulture, do sodelovalcev in ljubiteljev kulturnega življenja, resnično lepo doživetje.

KULTURO LJUDEM V KRAJEVNI SKUPNOSTI je bila parola, je bila rdeča nit, ki naj bi povezovala delo občnega zbora SVOBODE RADEČE in v prihodnosti še bolj okrepila in zaživela kulturno življenje našega mesta in okolice.

Ta parola pa pomeni za Radeče izredno bogato tradicijo, saj verjetno ni Slovenca katerekoli generacije, ki ne bi poznal ali celo občudoval veliko ustvarjalnost amaterskega kulturnega življenja tega malega mesta. Malega mesta, toda mesto z veliko, bogato kulturno tradicijo.

V sprevedu z zastavami in ob zvokih koračnice je krenila množica v Dom Svobode, kjer se je odvijal delovni del občnega zbora PDP Svobode Radeče.

Ganljiv je bil prizor, ko smo se najprej vsi poklonili spominu pokojnega Ivana Pešca, nosilca zlate plakete Radeč, entuziasta, očeta kulturnega in zlasti gledališkega življenja na širšem radeškem področju. Ganljivo je bilo, ko smo se poklonili žrtvam fašizma in žrtvam NOB.

Ponosni pa smo bili, ko sta bili podeljeni občinski priznanji OF tov. Radki Podlesnikovi in PD Vrhovo, srečni takrat, ko so prijeli pohvale za dolgoletno in požrtvovalno delo na kulturnem polju tov. Mimca Novak, Viktor Pergar in France Gospodarič st.

V vzdušju kulturnih tradicij je potekal nadalje občni zbor z mislimi in razglabljanji, ki so jih povedali številni razpravljalci. Opazno je bilo, da razpravljajo z veliko mero ljubezni do kulture, do preteklih dogajanj, do dela in ustvarjanja na vseh široko razvejanih kulturnih področjih v Radečah. Mislim, da ni bilo potrebno posebej poudariti kako samoupravljanje ter v tem samoupravnem sistemu razvijajoča se družba nujno sledi tudi razvoj kulture, saj je bila

ta misel vseskozi prisotna. Minulo delo kaže predvsem na to, da so v Radečah pripravljene tako delavci kot občani krajevne skupnosti, da se uveljavijo kot samoupravni kulturni subjekt in da skupno z ustvarjalci kulture samoupravno urejajo odnose in politiko na kulturnem področju.

Zlasti pa je to dejstvo krepko podprlo izredno široko in bogato zasnovan program v zvezi z nadaljnjo ureditvijo organiziranosti in delovanja društva, saj bi ob taki osnovi bilo sodelovanje delavcev OZD, delavcev DO, članov sindikata, občanov KS, mladincev in pionirjev, takorekoč nujno.

Povsem jasno je bila izražena želja, da zlasti v gledališki kulturi ponovno stopimo na tisto pot, začrtano pred tridesetimi leti z »RAZTRGANCI«, saj so ravno s to predstavo ne-

Ta bogata tradicija ter ljubezen do kulture in pa današnja odločna volja, predvsem pa volja do sodelovanja med vsemi sekcijami pa nam je garancija za uspeh v naslednjih letih.

Res, da so bile v razpravi omenjene nekatere slabosti, ki pa so bile izražene resnično samo z namenom, da se te slabosti čimprej odpravijo. Moral bi reči takoj, kajti časa za razmišljanje in teoretiziranje ni! Za Radečane počitnic ne bo! Izredno obširen in do potankosti izdelan program praznovanja krajevnega praznika, ki bo to leto še posebej posežen 30-letnici naše svobode, zahteva nepretrgano delo vseh sekcij kulturnega življenja, kakor tudi delovnih organizacij, družbenopolitičnih organizacij, društev ter ostalih organizacij in vseh občanov v Radečah. Toda od volje do dela je samo en korak, katerega pa smo že storili

V NABITO POLNI DVORANI »SVOBODE« JE STEKLA BESEDA O KULTURI V RADEČAH

kateri ljubitelji slovenske igre ne-le hoteli obuditi takrat še tako malo odmaknjeno tragedijo slovenskega in jugoslovanskega ljudstva, temveč so s to svojo uspešno prireditvijo prižgali plamenček, ki se je neprestano razplamteval in zajemal vse več ljudi v gledališke vrste. Najbrž ne bi pretiraval, če bi trdil, da na Slovenskem ne zapažamo nikjer takšnih stalnih množičnih kulturnih manifestacij, kot prav v Radečah. Sodelovali in ustvarjali so delavci, občani, kmetje, mladi, na skratka vsi in s svojim delom obogatili in oplemenitili kulturno tradicijo v tem malem mestu.

in uspeh je skorajda zajamčen.

Naj bi zaključil z besedami Edvarda Kardelja, ki je na X. kongresu dejal: »Na kulturo odnosno kulturno dejavnost moramo gledati kot infrastrukturo, kot dolgoročno naložbo, neposredno povezano z dejavniki družbenega napredka in razvoja. Vsako drugačno gledanje bi kulturno sfero še naprej izrivalo iz osvobojujočih procesov združenega dela.«

In moja trditev — Radečani smo na pravi poti.

Dipl. ing. Lado Vrtačnik

Uveljavitev celodnevne šole

ODVISNA OD USPEŠNEGA ZAKLJUČKA GRADNJE ŠOLE

V prizadevanju, da bi napravili našo osnovno šolo čim bolj življenjsko in času primerno, je nedvomno najpomembnejše vse večje uveljavljanje tako imenovane celodnevne šole. Izraz »celodnevna« ni najbolj primeren, saj učenci ne bodo jutra do večera, v šoli. Kdor tako »obsojeni« preživljati vse dni, od misli, je napačno poučen; v takem primeru bi bili tudi očitki, da bi bilo družinsko življenje razbita oz. uničeno, popolnoma upravičeni. Namen celodnevne šole je predvsem v tem, da na najbolj primeren način združuje vse naloge iz življenja in dela šole v enovit proces, hkrati s tem pa v mnogo večji meri uresničuje splošne in posebne družbene vzgojnoizobraževalne smotre naše socialistično angažirane šole. Ob tem pa skrbi tudi za zdravstveno varstvo in prehrano učencev.

V čem se torej celodnevna šola loči od sedanje? Enostavno in kratko povedano v tem, da bo učenec v šoli opravil vse, kar je v zvezi s šolo. Po vrnitvi iz šole bo prost in se bo polno lahko vključil v družinsko življenje in tudi v življenje kraja, v katerem živi. Tako bodo starši razbremenjeni, saj jim ne bo potrebno bdeti nad otroki, ali so pripravljeni za šolo; to bo odslej skrb šole. Ta bo morala organizirati pomoč slabšim in prav tako omogočiti boljšim, da bodo v polni meri razvijali svoje sposobnosti.

Popolnoma razumljivo je, da šolski dan ne bo obsegal zgolj redni, dopolnilni in dodatni pouk ter čas za individualno in skupno učenje,

pač pa bo vseboval tudi tako imenovane fakultativne in prostovoljne dejavnosti ter organizirano rekreacijo. Ta prosti čas je izrednega pomena, saj bo nudil otroku igro in zabavo, hkrati pa bo pomemben člen pri otrokovi socializaciji. Predvsem pa naj bi v otroku razvijal potrebe po kulturnih vrednotah in ga navajal na zdrav način preživljanja prostega časa.

PROF. JANEZ PEŠEC

Brez dvoma bo tako razvejano in pestro delo zahtevalo veliko naporov šolskih kolektivov, zlasti pa temeljito in do potankosti izdelano organizacijo celotne dejavnosti.

Prvi pogoj, da bomo v Radečah lahko uresničili zamisel o celodnevni šoli, so vsekakor ustrezni prostori. Sedanje stanje ne daje nobenih možnosti za prehod na celodnevno šolo. Tudi izgradnja prve faze (to, kar je sedaj v grobem že zgrajeno, vendar še ne dograjeno) še ne bo zadoščala. Potrebni bodo še vsi tisti prostori, ki bodo omogočili realizacijo zahtev celodnevne šole. Število učilnic bo s temi, ki so sedaj v izgradnji, zadoščalo; prav tako potrebni prostori za prehrano učencev in delno tudi prostori za izvenšolsko dejavnost. Potrebni pa bodo še prostori za garderobe učencev, večji in manjši skupinski prostori, predvsem pa ustrezna telo-

vadnica z eventualnim pokritim bazenom. Dosedanja telovadnica TD Partizan Radeče je premajhna in bi se pozneje vključila v celoto kot večnamenski prostor, ki bi hkrati služil šoli kot kraju, prav tako kot tudi telovadnica in bazen.

Dokončna izgradnja sedanje faze bi omogočila prehod na enozimski pouk in večje vključevanje učencev v podaljšano bivanje. To bi predstavljalo le prvi korak k uresničevanju zamisli o celodnevni šoli. Šele dokončna izgradnja vsega projektiranega kompleksa bo nudila možnost, da tudi v Radečah začnemo uveljavljati novi način šolanja naših otrok. Potrebna bodo nova prizadevanja celotne naše krajevne in občinske skupnosti, v katero pa se bo morala vsekakor vključiti tudi širša slovenska skupnost.

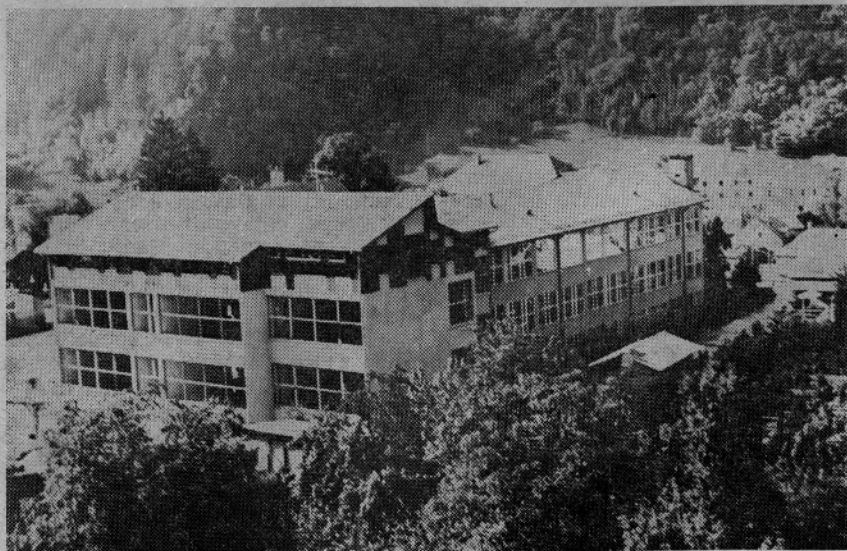
Prepričani smo, da se bomo vsi delovni ljudje brez izjeme vključili v prizadevanja, da našim otrokom zagotovimo tak način šolanja, ki bo v polni meri lahko razvijal njihove ustvarjalne sposobnosti. Za srečo naših otrok in po njih za še lepšo skupno prihodnost gotovo tudi individualne žrtve ne bodo predstavljale nečesa, kar bi nas oviralo na poti napredka.

VELIKA PRIZADEVANJA JAGNJENIŠKIH PEVCEV

Moški pevski zbor Jagnjenica deluje od 15. 12. 1971, kot sekcija DPD SVOBODA Radeče. Vodi ga zborovodja Dragar Dolfi iz Dola pri Hrastniku. V začetku letošnjega leta je prevzela pokroviteljstvo nad zborom Tovarna papirja Radeče.

Zbor šteje 25 članov, od katerih je skoraj polovica zaposlenih v tovarni papirja. Zbor sodeluje na vseh prireditvah v okviru kraja in občine, ter priredi vsako leto koncert in dvoje gostovanj. Že tretje leto sodeluje na Kulturnem tednu v Sentvidu pri Stični, za RTV Ljubljana je posnel že približno 20 pesmi in je od svoje ustanovitve član Zasavske pevske skupnosti, v okviru katere sodeluje na vsakoletni reviji.

Jože Petauer

KDAJ BODO RADESKI UCENCI PRESTOPILI PRAG NOVE SOLE?

DELO JE NAŠ CILJ

JADRANKA ŠTOVIČEK-STOJANOVIC

Vsak praznik v letošnjem letu, pa naj bo v delovni organizaciji, kraju, občini, republiki ali v vsej naši domovini, izzveni bolj slavnostno kot običajno, saj letošnje leto obeležujeta dva velika jubileja: trideseta obletnica osvoboditve in 25 let samoupravljanja. Če se zavedamo, da letos praznujemo trideset let svobode, katero so nam izborili partizani sami, brez tuje pomoči, in če se zavedamo, da uspešno gradimo samoupravljanje na osnovi enakopravnosti in soodločanja že 25 let, tedaj šele lahko do konca razumemo pomembnost in veličino obeh jubilejev. Ob velikem napredku naše domovine v letih svobode pa se nam samo vsili vprašanje, kaj smo prispevali k razvoju in izgradnji naše domovine mi sami. Nehote prehodi mnogi kateri izmed nas svojo življenjsko in ustvarjalno pot, pretehta svoje delo, svoje uspehe in neuspehe; zmagoslavje naše domovine pa nas ob takih jubilejih navda z novimi močmi, z novim zaletom in voljo za še požrtvovalnejše delo.

Glasbena šola Radeče bo kmalu praznovala 25 let svojega obstoja kar pomeni 25 let dela na kulturno prosvetnem področju. Iz drobčenih začetkov glasbene dejavnosti v letih 1950/51 smo v letih 1974/75 prišli do glasbene šole, katero obiskuje okrog sto učencev, ki imajo možnost obiskovati pouk v osmih različnih oddelkih. V prvih letih obstoja so učenci pripravili po en javen nastop letno, sedaj pripravijo najmanj pet javnih koncertov, dva interna, sodelujejo na proslavah in snemajo samostojne oddaje za RTV Ljubljana. Poglejmo si podrobneje nastope v šolskem letu 1974/75.

Kot že vrsto let smo tudi 5. oktobra 1975 obiskali Dom ostarelih v Loki in sicer v okviru krajevnega praznika Radeče. Za starčke smo pripravili poluren program, katerega so sestavljale poskočne melodije slovenskih pesmi. S tem programom smo jih želeli razveseliti in jim prinesiti drobec sproščene otroške razigranosti. Da smo v svojem namenu uspeli, so nam pričali obrazi in topel aplavz.

29. novembra smo sodelovali pri proslavi, ki jo je pripravila osnovna šola. Pripravili smo pet samostojnih točk. Pri tem nastopu lahko omenimo ansambel, ki je igra narodnozabavne melodije, nastopajoči fantje pa so pri skupinskem igranju dobili takšno veselje, da odslej redno sami vadijo in se uče novih melodij.

17. januarja 1975 smo priredili prvo interno produkcijo za starše, žal pa nam je epidemija gripe močno okrnila program.

Prvi javni koncert je bil 21. februarja v Domu kulture v Radečah, sestavljalo ga je 22 točk. Poleg so listov so nastopili še: zbor 1. in 2. razreda nauka o glasbi, violinski trio, kvartet kljunastih flavt, violinski kvartet in harmonikarski kvartet.

Ob praznovanju dneva žena so sodelovali učenci glasbene šole na petih proslavah: za Papirnico Radeče, za Sopot Radeče, za Osnovno šolo Radeče, v Zidanem mostu in v Glasbeni šoli Radeče. Pri omenjenih nastopih naj izvzamemo nastop učencev

v glasbeni šoli. V okviru šolske skupnosti so učenci popolnoma sami, z živo otroško prizadevnostjo, pripravili proslavo vsem tovarišicam, ki so kakor koli povezane z delom glasbene šole. Za proslavo so zložili govor in naštuđirali popolnoma nove skladbe, s katerimi so nas še posebej pre-

HRUP BOZENA JE Z ODLIČNIM USPEHOM KONČALA ŠOLANJE IN SE ODLOČILA ZA NADALJNIJ STUDIJ GLASBE NA ZGBI V LJUBLJANI

senetili. Brez zadrege lahko rečemo, da tako prisrčne proslave in pozornosti učiteljice glasbene šole še niso doživele.

Dne 29. marca 1975 je sodeloval naša republiškem tekmovanju učencev glasbenih šol SR Slovenije Franci Lipovšek, kjer je v kategoriji hornistov zasedel 3. mesto v Sloveniji. Za dosežen uspeh je prejel diplomu. 16. maja 1975 je bila druga interna produkcija v glasbenem domu, sodelovalo pa je okoli 30 učencev. Nastopali so predvsem mlajši, saj se na ta način privajajo na kasnejše javne nastope.

Za gojence VDP Radeče smo nastopili v Domu kulture v Radečah dne 21. maja 1975. Ta koncert bi lahko imenovali: mladi mladim, saj je po-

tekal v veselem vzdušju in iskrenih aplavzih. Večina nastopajočih se je otresla nezaželene treme, poslušalci pa so nagradili nastopajoče za njihov trud med šolskim letom. Na programu je bilo 34 točk. Nastop je zaključil pevski zbor, ki je moral zaradi navdušenja v dvorani pesmi ponavljati.

22. maja 1975 smo pripravili zaključni koncert učencev glasbene šole, ki je bil posvečen dnevu mladosti in trideseti obletnici osvoboditve. Nastop je bil uspešen in zanimiv iz več vidikov: idejni program so z učitelji pripravili učenci, pomagali so pri ureditvi odra, predvsem pa so se zavedali kateremu prazniku je bil posvečen nastop. Predsednica šolske skupnosti Božena Hrup je napisala in prebrala govor, v katerem je med

INVESTICIJE V ŠOLSTVU

Podrobnejša analiza stanja šolskih objektov na območju občine Laško, opravljena v letu 1970, je pokazala, da so obstoječi šolski objekti po kapaciteti, funkcionalnosti in opremljenosti neprimerni za organizacijo pouka, ki jo od šolskih vodstev zahtevajo sodobno izpopolnjeni šolski programi.

Na osnovi te ocene je občinska skupščina ob podpori vodstev občinskih političnih organizacij izdelala petletni program izgradnje osnovnošolskih objektov. Ustanovljen je bil posebni investicijski sklad za izgradnjo osnovnošolskih objektov. Ta naj bi združeval namenska sredstva delovnih organizacij, prispevek občinskega proračuna, samoprispevek občanov in soudeležbe Republiške izobraževalne skupnosti v obliki dolgoročnih kreditov. Skupno je bilo ob pričetku zagotovljenih 20,500.000.— din.

S temi sredstvi so bile planirane naslednje gradnje:

— izgradnja in oprema osnovne šole Rimske Toplice v predračunski vrednosti 5,900.000.— din

— dozidava osnovne šole v Radečah z opremo v predračunski vrednosti 6,000.000.— din

— novogradnja in oprema telovadnice pri osnovni šoli v Laškem v predračunski vrednosti 2,000.000.— din

— dozidava prizidka osnovne šole v Laškem z opremo v predračunski vrednosti 4,000.000.— din.

Od vseh naštetih investicij je bila do leta 1973 zgrajena in opremljena le šola v Rimskih Toplicah. Stroški in oprema te šole so znašali din 7,690.000.—, kar je za 30 % več, kot je bilo predvideno. Republiška izobraževalna skupnost je pri izgradnji te šole sodelovala z odobrenim kreditom 3,000.000.— dinarjev.

Prekomerna poraba sredstev za šolo v Rimskih Toplicah, ki je bila pokrita iz tekočega priliva investicijskega sklada ter neizpolnjene obveznosti delovnih organizacij, kakor tudi izpad prispevka Skupščine občine Laško, je onemogočilo nadaljnjo planirano gradnjo v Radečah in Laškem.

Da pa bi vendar do neke mere zadovoljili zahtevam občanov, ki upravičeno terjajo izpolnitev danih obljub ob uvedbi samoprispevka, se je upravni odbor sklada odločil, da v letu 1974 prične z gradnjo prizidka osnovne šole v Radečah in telovadnice v Laškem. Predračunska vrednost za oba objekta se je zaradi povzraženih cen gradbenih storitev povzpela na din 10,000.000.—. Izdelana je bila nova finančna konstrukcija, ki je temeljila na še nevplačanem samoprispevku občanov in delovnih organizacij za leto 1974 do 1976 v predvideni višini din 6,000.000.— ter kreditov izvajalcev v višini dn 4,000.000.—.

Telovadnica v Laškem je bila letos dograjena in izročena svojemu namenu, medtem ko je prizidek v Radečah dograjen do tretje gradbene faze in delno opremljen z instalacijami.

Podrazitve gradbenega materiala in storitev, ki so v času gradnje izredno naraščale, ter poostreitev predpisov o zagotovitvi finančnih sredstev, pa so zahtevale dodatna sredstva, katerih investicijski sklad iz že prej predvidenih virov ni mogel pokriti. Zato je prišlo do ustavitve gradnje na prizidku v Radečah.

Upravni odbor investicijskega sklada za izgradnjo šolstva, Občinska skupščina Laško in vodstvo političnih organizacij si prizadevajo, da bi v čimkrajšem času zbrali manjkajoča sredstva, ki so potrebna, da se objekt v Radečah zavaruje pred vremenskimi vplivi, kompletno pokrije in zapre, po možnosti pa celo dograji in izroči namenu, za katerega je bil grajen.

HOČEVAR DANILO

Delo je naš cilj

Nadaljevanje s 14. strani

je svoje vtise ob koncu zabeležil v članku: Mamica, očka, poslušajte! (Novi tehnik)

Ob koncu šolskega leta, 19. junija, pa so šli učenci naše šole še na snemanje na RTV v Ljubljano. Pripravili so dvajsetminutni program, katerega bomo lahko slišali po radiu, jeseni, v oddaji »Iz glasbenih šol«.

Našteti nastopi pa predstavljajo le

del dejavnosti glasbene šole v šolskem letu 1974/75, kajti namen šole ni samo v koncertiranju, temveč tudi v tem, da si čim večje število otrok pridobi glasbeno izobrazbo, da znajo ceniti in ljubiti poleg domačih viž tudi umetno glasbo domačih in tujih skladateljev, da so se sposobni vključevati v razne ansamble in zборе, da glasbeno umetnost razvijajo in z njo žive. Upamo si trditi, da je šola tudi ta namen dosegla, saj mnogi učenci uspešno delujejo pri zborih, ansamblih in pihalni godbi.

Šola ima tudi dokajšen vpliv pri izbiri poklica, saj se mnogi po končani osnovni šoli odločijo za pedagoško gimnazijo in dalje za pedagoško akademijo, v letošnjem letu pa bo ena učenka nadaljevala glasbeni študij v Ljubljani. Pri teh podatkih nam počasi le začenja rasti upanje, da bomo v Radečah z leti pridobili svoj pedagoški kader, kar je za namstvo za glasbeno šolo.

Dejavnost glasbene šole se bo v šolskem letu 1975/76 še razširila, ker bomo s pričetkom šolskega leta ustanovili dislocirani oddelek Glasbene šole Radeče v Laškem. Ta oddelek smo ustanovili zaradi izrednega zanimanja občanov laškega območja za glasbeno dejavnost, saj je znano, da v Laškem že vrsto let ne obstoja glasbena šola. Kljub temu, da predstavlja ustanovitev dislociranega oddelka v Laškem novo in veliko odgovornost za matično šolo ter dodatno obremenitev že tako obremenjenega kadra, se bomo potrudili, da bomo zadano nalogo uspešno opravili.

LIPOVSEK FRANCI JE ZASEDEL PRI HORNISTIH III. MESTO NA REPUBLISKEM TEKMOVANJU UCENCEV GLASBENIH ŠOL SLOVENIJE TER PREJEL DIPLOMO ZA DOSEZEN USPEH

Z MNOŽIČNO UDELEŽBO NA
PRIREDITVAH IN PROSLA-
VI KRAJEVNEGA PRAZNI-
KA MANIFESTIRAJMO NA-
SO ENOTNOST!

NOSILCI ZLATE

Za tale razgovor sem se pravzaprav odločil po naključju. Brskal sem namreč po 3. številki Informativnega biltena — glasila Krajevne organizacije SZDL in Krajevne skupnosti Radeče, kjer sem spomladi 1971. leta objavil kratek sestavek o podelitvi ZLATE PLAKETE RADEČ najzaslužnejšim občanom za dosežke na različnih področjih družbenega življenja in dela.

ZLATO PLAKETO namreč podeljuje mesto Radeče vsakih pet let. Prva podelitev je bila podeljena leta 1970 ob praznovanju krajevnega praznika in 25-letnice osvoboditve.

PLAKETO, ki simbolizira Radeče z grbom in zaščitnim znakom Tovarne papirja, s pripisom letnic 1945 — 1970, so prejeli:

Stane KOSELJ, za dosežke na področju gospodarstva;
Prof. Janez PEŠEC, za uspehe na področju šolstva in kulture;
Karlo KRŽAN, za delo na področju vaške aktivnosti.

Plaketo so prejeli tudi občani, ki so nad 20 let v povojnem razdobju aktivno sodelovali na različnih področjih družbenega življenja in to: dr. Karl MATKO, Viktor PERGAR, Ivan PEŠEC in Ferči MILER.

Da bi spomnili naše bralce na simboliko podeljevanja teh priznanj zlasti pa, da se spomnimo, katerim zaslužnim občanom je bila ta čast namenjena, je prav, da jih še enkrat predstavimo, hkrati pa jih zaprosimo za odgovore na nekaj vprašanj:

VPRAŠANJE:

Kaj vam pomeni najvišje krajevno priznanje — ZLATA PLAKETA RADEČ, ki ste jo prejeli ob praznovanju krajevnega praznika 1970. leta. Torej ob 25-letnici osvoboditve?

STANE KOSELJ

Priznanje — Plaketo Radeč, ki sem jo dobil leta 1970 ob 25-letnici osvoboditve, mi je zelo drago saj je to priznanje vsemu mojemu dosedanjemu delu v Radečah, še več: to je priznanje našemu delovnemu kolektivu, kajti brez teh marljivih, skromnih, vseskozi pošteni ljudi tudi moje delo ne bi imelo te cene in vrednosti. Naši delavci so v prvih povojnih letih delali pod razmeroma težkimi delovnimi pogoji. Tudi plače niso bile vedno dobre. Pa smo vendarle enotni, z združenimi močmi, uspešno premagali številne, včasih tudi ne majhne težave. Lahko rečem, da je bil naš kolektiv vedno organsko in življenjsko povezan z Radečani in okoliškimi kraji. Številne akcije smo materialno podprli, nekatere pa celo vodili. To so pravzaprav znane stvari, o njih ni vredno izgubljeni časa.

PROF. PEŠEC JANEZ

Plakete Radeč sem bil izredno vesel. Pomeni mi priznanje tistih, v katerih sredini živim in delam, ki torej dobro poznajo vsa moja prizadevanja za napredek Radeč.

In če so ti sodili, da naj dobim plaketo, potem je moje delo dobilo polno potrditev; hkrati pa je dobilo tudi zpodbudo za naprej.

KARLO KRŽAN

To je zelo veliko priznanje meni in vsemu mojemu dosedanjemu delu na področju vaške aktivnosti. Tega res nisem pričakoval, zato sem bil takrat toliko bolj presenečen.

DR. KARL MATKO

To mi je veliko zadoščenje in hkrati priznanje za moje več desetletno delo v Radečah. V Radeče sem prišel po končanem študiju medicine, pred skoraj 50 leti, bolj točno 1. avgusta 1926. leta in tu sem ostal. Dela je bilo ogromno, saj so pod radeško zdravstveno upravo spadale občine: Radeče, Loka pri Zidanem mostu, Boštanj, Dole pri Litiji in Podkum. Verjemite mi, da je bilo to tudi za zdravega in mladega zdravnika preveč. Dogodilo se je, da sem na dan prehodil 50 km.

Tudi sicer so bili delovni pogoji silno težki. Sprva sem ordiniral v prostorih zdajšnjega »Jadrana«, kasneje pa sem se preselil v svojo hišo, od tam pa v znano »stara ambulanto«. Oprema in instrumentarij sta bila pomanjkljiva. Uporabljal sem le svoje zdravniške pripomočke. Za današnje razmere se zdi skoraj neverjetno, da sem ordiniral sam brez pomoči sestre. Položaj in delo

zdravnika v Radečah in tudi drugje pred 40, 50 leti danes ne moremo primerjati. Danes je na voljo na tisoče kvalitetnih zdravil, kvalificiran strokovni kader, sodobna oprema in moderni prostori. Vsega tega v letih pred drugo svetovno vojno ni bilo. Pa tudi sicer so administrativni predpisi onemogočali hitre intervencije zdravnikom in omejevali so njihovo samostojnost. Če smo predpisali neka zdravila, je moral recept potrditi šef-zdravnik v Ljubljani. To se je seveda zavleklo za nekaj dni, medtem pa je pacient lahko že umrl.

VPRAŠANJE:

Doktor, povejte, prosim, kakšne so bile Radeče leta 1926, torej pred skoraj pol stoletja, ko ste kot mladi zdravnik nastopili svojo prvo službo?

ODGOVOR:

Radeče so bile takrat majhen kraj, šteje so približno 900 prebivalcev; danes jih je nekajkrat več. Ljudje so bili zlasti v okoliških krajih, zelo revni in zdravstveno neprosvetljeni. Ze pred vojno sem imel nekaj tečajev o zdravstveni vzgoji, ki so bili dobro obiskani.

VPRAŠANJE:

Tovariš doktor, mogoče ne bo odveč, če se za trenutek pomudiva pri vašem kulturnem udejstvanju v Radečah. Spominjam se nekaj briljantno izvedenih operet. Kaj lahko poveste?

ODGOVOR:

Da, saj res. Glasbeno in tudi gledališko življenje je bilo v Radečah že od nekdaj zelo razgibano. Vrhunec smo dosegli nekako v petdesetih letih z uprizoritvami operet: Planinska roža, Hmeljska princeza in Dijak Prosjak. Operete je režiral pokojni Pešec, jaz pa sem imel na skrbi glasbeno plat. Moram reči, da so vse operete uspeli. Gostovali smo tudi v Sevnici, Trbovljah in Zagorju in to z velikim uspehom.

VIKTOR PERGAR

Plaketa mi je predvsem moralna nagrada za moje delo, ki sem si ga zastavil, ko sem prišel pred 27 leti kot prosvetni delavec v Radeče. Mi je pa tudi potrdilo, da je bil cilj mojega poslanstva pravilno zastavljen in da so mi Radečani z njo dali tudi priznanje, da so bili le doseženi pozitivni rezultati. In to mi je največje zadoščenje.

PLAKETE RADEČ

FERCI MILER

Mnogo, da res mnogo mi pomeni, ker sem dobil to priznanje za moje večletno delo na različnih področjih družbenega dela tukaj v Radečah. Moram reči, da sem v tem času doživel velike družbene pretrese; doživel sem veliko lepih, pa tudi težkih in grenkih trenutkov. Predvsem me boli očiček nekaterih posameznikov, češ, zapravlil si občino, čeprav mora biti vsakomur jasno, da to ni res.

Zato mi je ta Plaketa še toliko bolj draga in mi pomeni še več, ker demantira tako mišljenje. Pa kljub temu tak krivičen očiček boli...

Imel sem to smolo, da sem bil na čelu občine takrat, ko se je formirala in tudi takrat, ko so jo razformirali. Radeški družbeni dejavniki so uvideli, da ni šlo za subjektivno krivdo, pač pa je bila najbrž ekonomsko in družbeno pogojena nujnost, zato so mi tudi podelili to najvišje krajevno priznanje in vesel sem tega.

VPRASANJE:

Kako ocenjujete današnje družbeno-gospodarsko življenje v Radečah in okolici in kakšne se vam zde perspektive?

STANE KOSELJ

Mislim, da so Radeče na najboljše poti uspešnega lastnega razvoja. Temu so v veliki meri porok investicijske naložbe v naših delovnih organizacijah, ki bodo v mnogočem strukturalno spremenile naše področje in obogatile njegovo osnovno bazo. Za tempom industrijske rasti pa znatno zaostajajo gostinstvo, trgovina, obrt in nekatere druge službe. Menim, da bo treba turizmu posvetiti več skrbi, za kar ima naš kraj, glede na naravno lego in čudovito okolico, vse pogoje.

V nadaljnji razvoj našega kraja gledam s polnim optimizmom in zaupanjem v našega delovnega človeka.

PROF. JANEZ PEŠEC

Situacija gotovo ni rožnata, vendar me ohrabruje dejstvo, da naše delovne organizacije vedo, kaj hočejo. Njihovi razvojni načrti njihova dobro premišljena investicijska vlaganja, zlasti pa močne napredne sile so porok, da bodo prebredene vse trenutne težave. Verjetno tudi težave in zapleti okoli gradnje šole, ki smo jo bili prisiljeni ustaviti, čeprav prostore nujno potrebujemo.

KARLO KRŽAN

V zadnjih letih se je v Radečah precej spremenilo. Industrijski razvoj je dosegel zelo lepe uspehe. Podobno je tudi na področju komunalne in stanovanjske izgradnje, šolstva, zdravstva in drugih služb. Dani so torej vsi pogoji za kvaliteten nadaljnji razvoj vsega širšega radeškega območja.

Moram reči, da je tudi Vrhovo po vojni naredilo zelo lep razvoj; pohvalimo se lahko s pomembnimi uspehi. Naj omenim le nekatere: celotno območje je elektrificirano, zgradili smo prosvetno-gasilski dom, vodovod, cestno razsvetljavo, žičnico preko Save. Odprto je ostalo pomembno vprašanje — izgradnja kanalizacije, o čemer se že dolgo pogovarjamo. V izdelavi so že načrti. Prepričan sem, da bomo tudi to pomembno komunalno pridobitev skoraj dočakali.

No, kaj naj še rečem. Vrhovo je lepa, urejena, sodobna in napredna vas. Razvija se in raste z utripom časa, njegovimi zahtevami in potrebami. Tako bo tudi v bodoče.

DR. KARL MATKO

Neverjetno se je vse spremenilo. Človek izpred 50 let Radeč prav gotovo ne bi spoznal. Poglejte, kaj vse je nastalo po vojni; novi industrijski objekti v Papirnici, Sopotu, Obnovi; lepo se razvija KORA itd. Tudi tehnologija se je spremenila, kakor tudi miselnost in kulturna raven ljudi. Skratka prava blaginja. Tujci nam zavidaajo in se čudijo, kaj vse smo naredili.

In za v bodoče, kaj naj rečem? Skozi Radeče bo treba urediti promet. Saj to je pravi Babilon, norišnica; človek ni nikjer več varen, zlasti v našem koncu pogosto pride do zastojev, ker se dva cestna tovorna velikana težko srečata. Mogoče bi veljalo razmisliti, da bi naredili enosmerno obvoznico za Savo.

VIKTOR PERGAR

Ce se samo nekoliko poglobimo v razvoj gospodarstva v Radečah, moramo priznati, da se to že kar revolucionarno razvija, zlasti v zadnjih 3—4 letih. Razvija se v tistem pozitivnem smislu, ki ga narekujejo pravi družbene potrebe Radeč. So sicer mnoga dela šele v začetni fazi, toda vse se razvija po programu in solidno realizira. Razumljivo pa je, da se srečujemo s finančnimi težavami, ki pa

na splošno postajajo vedno večje. Razveseljiv je razvoj naših gospodarskih podjetij.

Smeli korak smo napravili tudi z dozidavo šolskih prostorov, ker smo s tem dali šolstvu v Radečah možnost razvoja po najbolj sodobnih in najbolj pozitivnih načelih vzgojne in učne dejavnosti na šoli, vstevši tudi celodnevni pouk. Upam, da bodo trenutne težkoče v zvezi z gradnjo kmalu rešene.

Razvoj političnih in družbenih organizacij je tudi dosegel večjo širino. Doživljamo čedalje večje sodelovanje širše družbe pri organiziranju in polagoma pridobivamo pri uveljavljanju samoupravnih načel na vseh področjih. Informiranost občanov je tudi pohvalna.

Upam si reči, da so temelji celotnega razvoja Radeč čvrsti in prav to nam zagotavlja lepo perspektivo za bodoče.

FERCI MILER

Nad našim območjem sem resnično navdušen, navdušen sem nad vsem, kar se tu dogaja, se spreminja, bogati in razvija... Ne morem mimo Papirnice niti Muflna; prav tako ne smemo prezreti Sopote, Kore, kakor tudi ne Obnove, niti ROD in še in še bi lahko našteval. Na čelu teh delovnih skupnosti so mladi ljudje, polni elana in zdravih ambicij. To nam dokazujejo iz dneva v dan njihovi uspehi, rezultati njihovega in združenega dela.

Kako gledam v naprej?

Gledam z velikim optimizmom in z vero v našo mlado generacijo, v naše subjektivne politične sile, ki so pripravljene in sposobne narediti za razvoj naše socialistične družbe marsikaj... Gle dam jih pri njihovem političnem delu in občudujem zanos teh mladih ljudi, ki so sposobni in pripravljeni, da vzamejo na svoja ramena breme in nadaljnje delo, kateremu je naša generacija naredila že osnovo v vojni in po vojni izgradnji.

Žal tov. Ivana PEŠCA ni več med nami, zato sem zaprosil predsednika konference Krajevne organizacije SZDL Radeče tov. Zdenka Rainerja, da obudi nekaj spominov na tega genialnega, preprostega, kulturnemu razvoju vse-skozi predanega človeka.

(Nadaljevanje na 18. strani)

USPEŠNO DELO RADEŠKIH PEVCEV

Tradicija zborovskega petja v Radečah sega daleč nazaj, skoro na začetek tega stoletja. V Radečah se je zborovsko petje že pred prvo svetovno vojno, med vojno in velik razmah zaživelo po prvi svetovni vojni. Med prvo in drugo svetovno vojno je v Radečah obstajal mešani in moški ter v osnovni šoli mladinski pevski zbor. Vsi trije so želi lepe uspehe.

Nastala je druga svetovna vojna, vojna do tedaj brez primere. V javnosti je slovenska pesem v teh štirih letih utihnila, ni pa zamrla v srcih dobromiselnih Radečanov, ampak je tlela in tlela, dokler ob zarji svobode ni zopet nanovo vzplamtela. Za vedno je utihnila samo pri tistih, ki jih je pogoltnila vojna, pa še tisti so umirali s pesmijo na ustih, čeprav

samo z mislijo: »Ko bo svoboda zasijala...«

Takoj po svobodi je bil ustanovljen mešani pevski zbor, ki ga je nadvse uspešno vodil tukajšnji zdravnik dr. Karel Matko. Izvrsten glasbenik in pevovodja, s prefinjenim posluhom je lahko napravil to, kar je. Zbor je spravil na zavidljivo višino in s takim repertoarjem kot je nastopal, se je lahko oglasil in ponašal kjerkoli. Povsod je bil najlepše sprejet in poslušalci so odhajali s koncertov doma ali v bližnjih krajih z občutkom, da so poslušali res lepo in nadpovprečno petje. Nepozabne bodo ostale operete: Planinska roža, Hmeljska princesa in Dijak prosjak. Tudi šolska mladina je bila navdušeno sprejeta s spevoigro »KRESNIČEK«. Kjerkoli so nastopali, povsod so bile dvorane nabito polne, do zadnjega kottička in še so ljudje odhajali domov, ker niso mogli v dvorane. Lahko bi jih igrali še in še, vendar vsaka lepa stvar, pa če je še tako lepa, se mora enkrat končati. Končale so se operete in nastal je kratek premor.

Radečani ne bi bili Radečani, če bi ne peli. Nekaj je manjkalo, ne samo v Radečah in pri ljudeh, ampak tudi pri pevcih. Niso mirovali, ampak so hoteli peti. Ustanovljen je bil moški pevski zbor pod okriljem DPD »SVOBODA« Radeče.

Pevci so se pričeli zbirati pri pevskih vajah. Od začetka najbolj navdušeni in le-ti so navduševali druge in število pevcev je raslo od vaje do vaje, od nastopa do nastopa. Vrstili so se koncerti in navdušenje je raslo iz dneva v dan, z leta v leto. Prav številčen bi bil zbor, če bi smrt ne kosila tako med pevci, kot je. Za lep zbor jih je prekrila črna zemlja in tudi ti so peli do zadnjega. Umirali so najboljši med najboljšimi in v Radečah ne bodo ostali pozabljeni. Pozabili jih ne bomo tudi sedanji pevci, kajti vsi bomo prišli za njimi. Tudi mladi, ki so sposobni za petje in ki so jih velikokrat poslušali in občudovali, bi ne smeli stati ob strani in jih pozabiti, ampak njihova mesta zasesti in če že ne številčno stanje zbora povečati, število vsaj obdržati.

V čem je torej uspeh radeških pevcev. Samo v tem, ker ljubijo petje, ker ljubijo prelepo slovensko pesem. Pesem nas druži, plemeniti, pesem nas uči in petje vzvišuje našo kulturno rast. Uspeh je tudi v tem, da nas Radečani radi poslušajo in da nas želijo, da smo med njimi. Skromni smo bili, smo in hočemo ostati. S svojo skromnostjo in navzočnostjo bomo nadaljevali in kamorkoli nas boste povabili, bomo prišli. Tudi to bo naš največji uspeh.

RUDI STEBLOVNIK

Nosilci zlate plakete

Nadaljevanje s 17. strani

ZDENKO RAINER

Popolnoma se strinjam z označbo, da je bil pokojni Ivan Pešec genialen, saj je s svojo neizčrpano duhovno močjo z vedrim optimizmom, z nevsiljivo sposobnostjo prepričevanja in s svojo skromnostjo dokazoval in dokazal vse te plemenite lastnosti na področju kulture na radeškem in tudi širšem območju.

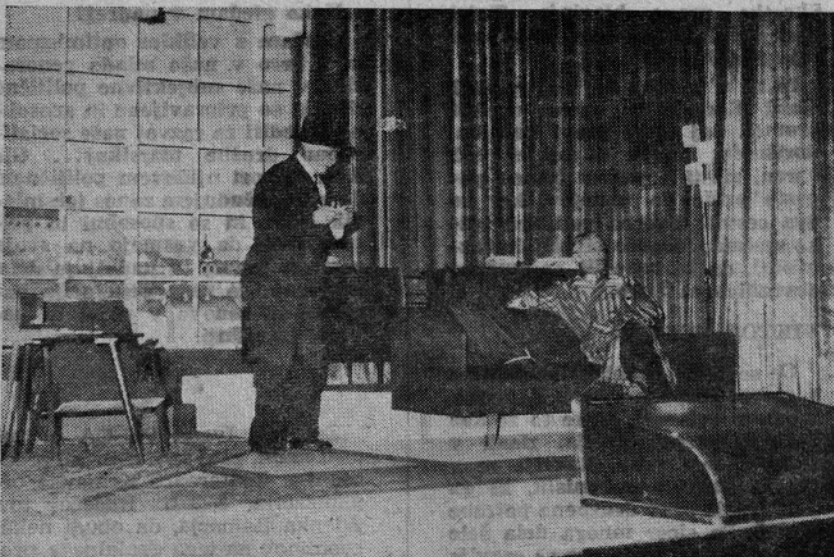
V svoji zvestobi do odrske umetnosti je bil neizčrpen vir energije, odličan organizator, kritik scenarist, režiser, igravec in »hlapec«, kakor je sam večkrat dejal, za vsa težaška odrska dela. Danes je težko verjeti, da se je skrivalo toliko ljubezni do kulture svojega naroda v navidez telesno šibki postavi; težko je verjeti, da je bil to mož, ki je uspel pripraviti nekaj nepozabnih masovnih odrskih stvaritev. Če si zamislimo, da je znal denimo za »Miklovo Zalo« navdušiti in pripraviti do sodelo-

vanja nad 100 ljudi vseh starosti in obeh spolov, da je znal pritegniti kmečko mladino, da so po trudapolnem delu s svojimi konji v poznih popoldanskih in večernih urah sodelovali pri utrudljivih vajah, da je znal hitro in uspešno odpraviti s svojimi zvestimi sodelavci, razdejanje, ki ga je povzročil vihar dan pred premiero, ko je bila podrtá in uničena takorekoč vsa scena; na dan premiere je bila zahtevna scena na novo postavljena in igra se je začela — potem nam bo bolj jasna vsa veličina tega skromnega človeka.

Radečani smo z vsem srcem podprli odločitev žirije za podelitev ZLATE PLAKETE RADEČ, ki jo je prejel pokojni Ivan Pešec takorekoč za svoje življensko delo na področju kulturne dejavnosti v Radečah

Vsem najlepša hvala za odgovore!

MILAN JESENSEK

PRIZOR IZ KOMEDIJE »REVNA KOT CERKVENA MIS« — POKOJNI PEŠEC IVAN V VLOGI SODNEGA SLUGE. NJEGOV ZADNJI NASTOP ZA KRAJEVNI PRAZNIK RADEČ

Stanovanjska izgradnja

SOSESE PRI BENCINSKI ČRPALKI DOBIVA KONČNO PODOBO

Tretji stanovanjski blok, ki se gradi v sklopu prve etape stanovanjskega kompleksa za bencinsko črpalko v Radečah, bo do novembra, če ne bo posebnih zastojev, nudil novi dom

njih petih letih zgradilo 70 družbenih stanovanj in prav toliko zasebnih, medtem ko je bilo od leta 1945 do 1970 skupaj zgrajenih le 168 stanovanj. Združevanje sredstev za sta-

novanjsko izgradnjo pri Samoupravni stanovanjski skupnosti Laško bo v bodoče omogočilo, da bomo še uspešneje gradili in tako iz leta v leto zmanjševali stanovanjski primanjklaj, ki se izraža v razliki med obstoječimi razpoložljivimi stanovanji in številom novih gospodinjstev ter stanovanji, ki jih bo zaradi dotrajavanja potrebno nadomestiti z novimi.

Po srednjeročnem programu Samoupravne stanovanjske skupnosti za leto 1975-1980 bi morali v občini Laško zgraditi letno 110 stanovanj, od tega 50 družbenih in 60 zasebnih. To bo mogoče le, če bodo vsi zainteresirani še naprej združevali vsa razpoložljiva sredstva stanovanjskega sklada pri Samoupravni stanovanjski skupnosti.

V prihodnje bomo v Radečah gradili družbena stanovanja na kompleksu med bencinsko črpalko in Kolenovim grabnom ter v bodočem središču mesta pri ambulanti.

Za individualno gradnjo pa je dovolj prostora na zazidalnem področju Krakova in Njivic.

STANOVANJSKA SOSEKA PRI BENCINSKI ČRPALKI

DANILO HOČEVAR

24 družinam. Kljub negodovanju nekaterih Radečanov, da gradnja po polzevo napreduje, želim pripomniti, da dela z nezatno zamudo potekajo po terminskem planu, ki je bil zastavljen ob podpisu pogodbe.

Edina ovira, zaradi katere bi se lahko vselitev zakasnila, predstavlja nerešen problem odvoda fekalij. Te bi se namreč morale po prvotnem zazidalnem načrtu stekati v že zgrajeno greznico, ki je bila zasnovana po takrat veljavnih normativih z zadostno pretočno količino. Po mnenju sanitarnega inšpektorja SOb Laško pa slednja ne ustreza, češ, da takrat izbrani normativi glede velikosti greznice niso bili primerni.

Samoupravna stanovanjska skupnost kot kupec stanovanj je pri pristojnih republiških inšpekcijskih organih in vodnih strokovnjakih dobila ustrezna mnenja, da zgrajena greznica odgovarja potrebam stanovanjske izgradnje prve etape. Potrebno bo le nekoliko dobre volje sanitarnega inšpektorja, da svojo zahtevo uskladi z mnenji starejših in iz tega področja izkušenih strokovnjakov.

Ce primerjamo tempo gradenj po vojni, lahko trdimo, da se je v zad-

VAŠČANI ZAGRADA DOBILI VODOVOD

Zaradi dveh velikih gozdnih požarov v zadnjih letih (zadnji v letu 1974 je povzročil 100-milijonsko škodo, ogrožena pa so bila tudi gospodarska poslopja) in ker so občani tega področja uporabljali deževnico za pitno vodo, si je svet KS Svibno na osnovi pobud in zahtev občanov zadal nalogo, da v najkrajšem možnem času pristopi k izgradnji vodovoda v Zagradu (zgornji del).

Pripravljalna dela so se pričela lani, v prvih dneh tega leta pa so stekla že prva gradbena dela. Gradbeni odbor je z vso resnostjo prevzel nalogo in izgradnja 2 km dolgega vodovoda izpod Veternega vrha se je pričela. Vrstile so se prostovoljne delovne akcije občanov KS Svibno predvsem pa Zagrada, delo so opravili ob nedeljah in ob vsakem prostem času. Za 300 m dolg jarek, ki poteka po skalnatem terenu ter za izgradnjo rezervoarja je bilo potrebno izvršiti nešteta miniranja, opraviti prevoze in druga gradbena dela. Skupaj je bilo opravljenih nad 3.000 prostovoljnih delovnih ur.

Materialni stroški vodovoda bodo znašali 70.000 din. KS Svibno si je zagotovila za to investicijo po družbenem dogovoru o finansiranju KS za leto 1975 din 40.000. Za manjkajoča sredstva bo skušala najti vi-re še KS, sicer pa bodo padli v breme občanov — koristnikov vodovoda.

Krajevna skupnost Svibno se vključuje v letošnje praznovanje krajevnega praznika Radeč in okolice s pomembnim delovnim uspehom — z otvoritvijo vodovoda. Svečana otvoritev bo v nedeljo, dne 28. 9. 1975 v Zagradu ob 14. uri, kulturni program pa se bo nadaljeval v Svibnem. Prepričani smo, da bodo vsi udeleženci svečane otvoritve vodovoda po ogledu priznali izjemne napore občanov za izboljšanje življenjskih pogojev. Uspela akcija pa naj bo vzpodbuda za pristop k nadaljnim delom, pri katerih nas bo podpirala tudi družbena skupnost.

Karl Kavšek

ZDRAVSTVENI STANDARD

JE ODVIŠEN PREDVSEM OD NAS SAMIH

Osebnostni in družbeni standard je bil in bo odvisen vedno od nas samih, še posebno tisti, ki je za kraj najbolj potreben. Tega se Radečani zelo dobro zavedamo in zato ni slučaj, da ob pomembnih akcijah znamo združiti vse sile za dosego zaželenega cilja. To še zlasti velja za organizacijo kvalitetne zdravstvene službe.

V čakalnici zdravstvenega doma v Radečah sem ob akciji samoprispevka »štirih štihov«, ker upam, da se bo zdravstvena služba le izboljšala, predvsem, če bomo dobili stalne zdravnike, ki bodo ostali v našem kraju.

»Rad se odločam za prispevek »štirih štihov«, ker upam, da se bo zdravstvena služba le izboljšala, predvsem, če bomo dobili stalne zdravnike, ki bodo ostali v našem kraju.«

»Mar misliš, da nam bo to uspelo? Da pridobimo zdravnike, ki bodo hoteli ostati med nami, da postanejo občani Radeč?«

»Seveda nam to mora uspeti, saj je naš kraj prav prijeten, industrijsko se razvija, ima vse pogoje turističnega razvoja in še mnogo drugih stvari. Zelo naglo naraščanje števila občanov nam to trditev potrjuje, da je Radeče prijeten kraj.«

»In vendar imam pomisleke, saj zdravnikov ne uspemo ali ne znamo zadržati za daljše obdobje!«

Res je, v povojnem času se je v Radečah izmenjalo že nekoliko zdravnikov, temu vprašanju smo posevečali le premalo pozornosti.

Mislím, da bomo morali mi sami spremeniti odnos do ljudi, ki se zaposlujejo v našem kraju. Sprejeti moramo vsakogar, ki želi živeti med nami, v svojo sredino. Nuditi jim moramo možnosti vključevanja v naše navade, življenje, predvsem pa, da se med nami počutijo prijetno in domače.

Dogaja pa se, da nekateri vedno in povsod vseporek kritizirajo delo posameznih zdravstvenih delavcev, in s tem onemogočajo njihovo afirmacijo. Zato je nujno, da se obojestransko potrudimo pri premagovanju določenih problemov. S tem bomo vsekakor pridobili tudi ta prepotrebni zdravstveni kader, od katerega pa tudi seveda pričakujemo najboljše.

Ob razglabljanju te problematike pa ne moram mimo začasne ali kot izgloda stalne ukinitve DEŽURNE SLUŽBE V RADEČAH.

V akciji »štirih dnevni zaslukov« so se delavci vsi spontano izrekli »ZA«, vendar s pripombo, da se v našem kraju uvede stalna zdravstvena dežurna služba, ki je že tudi bila uvedena v zadovoljstvo vseh občanov Radeč.

Vendar pa sedaj že dalj časa te službe ni, kljub potrebi in tudi zasedbi zdravstvenih delavcev. Tak način skrbi, za človeka-bolnika ni sprejemljiv, zato v imenu vseh krajanov Radeč zahtevam, da pristojni ZD Laško takoj reši ponovno aktiviranje STALNE DEŽURNE SLUŽBE v Zdravstveni postaji v Radečah.

Hkrati bi rad opozoril, da se odpirajo vrata šol, visokih šol med njimi tudi medicinskih fakultet, na katere se vpisujejo tudi naši študentje. S temi je treba, da takoj navežemo stike, da se z njimi pogovorimo in dogovorimo, da bi se po končanem študiju odločili za zaposlitev v našem domačem kraju.

Zavzemati se moramo, da se zdravstvena služba izpopolni vse od otroške šolske ambulante, splošnih zdravnikov in do specialistov.

Jože SUMRAK

Skrb za bolne in ostarele občane

Dovolite nam, da naglas povemo, da smo tudi v Radečah ljudje, kateri žele in skušajo biti dobri s sočlovekom, ki pomoč potrebuje.

Ti občani žive med Vami, so združeni v organizaciji SZDL v Radečah in po skupni presoji ugotavljajo in delno tudi nudijo pomoč njim, ki so pomoči najbolj potrebni.

Posebna skrb velja našim bolnikom, predvsem nepokretnim in osamljenim.

Zavedati se moramo, da živi na območju krajevnega urada Radeče 91 občanov, starih 80 in več let. Imamo večje število oseb, ki niso v stanju sami skrbeti zase.

Bridka je resnica, da več staršev s še živečimi otroki, ki so gmotno dobro stoječi, žive človeka življenje nevredno, ki se s skrbjo na obrazu sprašujejo: »Le kje je moj sin ali hčerka, da ga nič ne zanima, kaj je z menoj.«

Po vseh moralnih načelih smo dolžni skrbeti za vse te občane. Dolgujemo jim veliko. Dolgujemo jim vse to, kar smo in kar imamo. Prav zaradi njihove pridnosti, samoodpovedi in pravilne vzgoje živimo mi sedaj lepše življenje. Skušajmo jim vsaj na jesen življenja povrniti delček tega, kar so za nas storili.

Pri SZDL v Radečah deluje komisija za socialno skrbstvo. Delo le te je pogojeno s finančnimi sredstvi. Te skušamo dobiti od delovnih organizacij in posameznikov.

Lepo bi bilo, če bi nam uspelo prepričati naše občane, da bi namesto

dragih, hitro pokvarljivih vencev, darovali v spomin umrlim lično izdelane spominske trakove s primernimi napisi.

Poslužujte se tega načina spomina mrtvim in omogočajte odpravljanje gorje iz marsikaterega doma.

Nakup trakov vam omogoča Krajevna skupnost Radeče, kajti le ona je pooblaščenca za tovrstne usluge.

Na ta način bi se lepo oddolžili pokojniku. Sredstva zbrana s prodajo trakov pa bi namenili tistim, ki pomoč potrebujejo. Predvsem bolnim, ostarelim in socialno ogroženim.

MARTA LAZNIK

MENJAVA GENERACIJ V NK PAPIRNIČAR JE USPELA

Radeški nogomet je svoj največji povojni uspeh dosegel z vstopom v slovensko vzhodno consko ligo, kjer se je s presledki zadržal tri tekmovalne sezone. Za tem pa je nastopilo obdobje stagnacije ali bolje rečeno, menjava generacij. Več kot trideset igralcev je v pičlih dveh letih dalo slovo nogometu. Njihova mesta so zasedli mlādinci, ki so jih že od pionirskih let naprej vzgajali domači trenerji: Stane Martinšek, Franci Pukl, Franci Ernestl in drugi.

Čeprav so bili tehnično dorasli mnogim moštvom I. razredne celjske nogometne podzveze, pa so v pogledu rutine in fizične moči plačevali hud in dolg davek svoji neizkušenosti.

Dve tekmovalni leti so se borili proti izpadu iz lige. Pretekla sezona pa je že dokazala, da so mladi nogometaši postali zreli, in da so lahko vsem moštvom na celjskem območju enakovrsten nasprotnik. To dokazuje tudi osvojen četrti mesto v zadnjem prvenstvu. Takemu hitremu razvoju sta dosti doprinesla tudi edina igralca iz starejše generacije Vito Žnidar in zlasti še vedno odličen napadalec Branko Odlazek.

In nenazadnje je uspeh pripisati tudi prizadevnim članom upravnega odbora NK Papirničarja: L. Ravnikarju, V. Mejašu, Z. Hudoklinu, V. Čotu, Z. Lipoglavšku, trenerju Maku in drugim.

Pavle Uhan

Svibno včeraj, danes, jutri

Ce potujemo iz Radeč po ozki slikoviti dolini Sopote proti Podkumu, nas na obeh straneh spremljajo strmi obronki posavskega hribovja. Pot vodi mimo Papirnice, Jagnjenice, od tu pa je speljana lepa toda precej strma cesta v Svibno, ki je vidno s svojim ostrim vrhom daleč naokoli.

V fevdalni dobi je bilo Svibno znano po vsej kranjski deželi. Prav na vrhu Ostrega vrha si je bavarski graščak Arnulf iz rodu Scharfenbergov (Ostrovhrarjev) leta 928 postavil s svojimi tlačani mogočen grad, da bi branil meje nemškega cesarstva pred Ogri. Valvazor pripoveduje, da so morali celo divji golobi, ki so hoteli poleteti iz doline na grad, med letom večkrat sestiti na pečine, ker niso mogli premagati naenkrat take višine.

Najimenitnejši Ostrovhrar je bil prav gotovo Viljem, ki ga omenjajo tudi narodne pesmi. Bil je namreč nepremagljiv junak na viteških igrah, o katerih govori tudi dramska pesnitev »Turjaška Rozamunda« Franceta Prešerna in »Viljem Ostrovhrar« Antona Medveda.

Grad in mogočno obzidje okrog cerkve in zvonika so bili varno zavetišče pred turškimi napadi, v času kmečkih uporov pa sta bila grad in graščak tarča napadov. Uspel napad je bil leta 1456, ko je bil grad osvojen, požgan in zapuščen. Od tega leta dalje je grad razpadel, le razvaline še pričajo, kje je stal mogočen dom Ostrovhrarjev.

Za Svibno je bil napredek v kmetijstvu po prvi svetovni vojni.

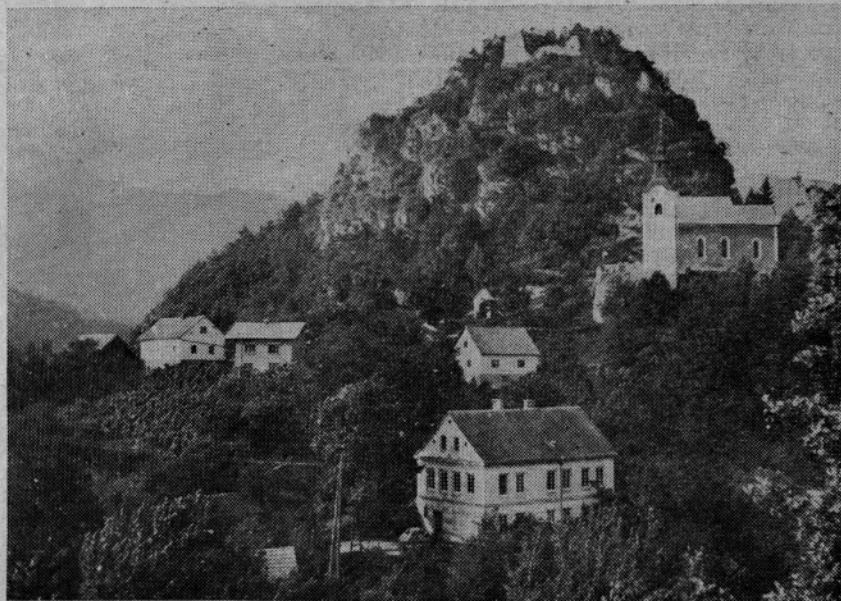
Okupatorjevo nasilje med drugo svetovno vojno tudi Svibnemu ni prizaneslo. Že proti koncu leta 1941 so začeli Nemci množično seliti naše ljudi v Nemčijo. Izseljenih je bilo 80 % družin, v njihove domove pa so prišli Kočevarji in Tirolci. Ljudstvu je bila svoboda več kot življenje, zato so naši fantje ponosno stopali v vrste najboljših sinov slovenskega naroda. Njim v spomin je na šoli vzdana spominska plošča.

Po osvoboditvi je področje krajevne skupnosti Svibno zaživelo novo življenje. Pregnanci so se vračali na opustošene, zapuščene domove. Le-te je bilo treba obnoviti, zapuščena polja obdelati. Z elektrifikacijo se je kmetovalcem odprla pot k uspešnejšemu gospodarstvu. Pred 10. leti je bil zgrajen vodovod za center Svibna, leta 1972 se je kraj povezal na telefonsko omrežje.

Čeprav na območju KS Svibno v povojnem obdobju ni bilo zgrajenega niti enega objekta, ki bi služil splošno družbenemu namenu, se kljub temu delovanje skupnosti, organizacij in društev uvršča med najaktivnejše v občini Laško, kar potrjujejo

prejeta priznanja. Organizacije SZDL, ZSMS, RK si zagotavljajo sredstva za svoje delovanje od prireditelj, ki jih organizirajo najmanj enkrat letno. Prosvetno društvo, ki deluje že več kot 50 let in je najaktivnejše v širši okolici (letno uprizori najmanj štiri odrska dela), pa si zagotavlja sredstva največ od dotacij Kulturne skupnosti Laško.

Neurejene prostorske razmere so za vse organizacije in društva najbolj problematične pri organizaciji prireditelj in gledaliških predstav.

ZNAMENITOSTI IN LEPOTE SVIBNA PRIVABLJAJO VEDNO VEČ TURISTOV

Zasilni oder je nameščen v eni izmed učilnic, katera lahko sprejme največ 100 gledalcev, sicer pa bi jih bilo lahko tudi 300. Tudi ostale prireditve in domače zabave so v učilnicah, kar ni najbolj primeren kraj. Želja vseh organizacij, društev in predstavnikov osnovne šole je izgradnja dvorane, ki bi bila hkrati tudi telovadnica. Najcenejša in hkrati najidealnejša bi bila rešitev v adaptaciji stanovanjskega dela osnovne šole.

Poseben problem za Svibno je redno preskrbovanje z življenjskimi potrebščinami. Na tem območju ni trgovine, zato so občani vezani na nakupe v Jagnjenici, v Radečah, Sevnici in Celju. Ker je kupna moč prebivalcev razmeroma velika, občani že dalj časa izražajo željo za zgraditev prehrabeno-kmetijske trgovine, ki bi hkrati tudi odkupovala kmetijske viške. Potreba za izgradnjo trgovine pa se pojavlja tudi s stališča zagotovitve skladišč hrane za širšo okolico ob osvajanju koncepta SLO.

občani s prostovoljnimi delom.

Po rekonstrukciji bo možno zagotoviti prevoz z javnim prevoznim sredstvom učencem osnovne šole in dijakom srednjih šol, delavcem in ostalim občanom, hkrati pa bi postalo Svibno dosegljivo s svojimi znamenitostmi kot turistično območje, zlasti ker se želijo nekateri kmetje ukvarjati s kmečkim turizmom.

Izgradnja trgovine, dokončna rekonstrukcija ceste, ureditev dvorane ter športnega objekta so poglavitne naloge, h katerim bo potrebno pristopiti takoj. Prav gotovo teh nalog sami občani Svibnega ne bomo zmogli, potrebna bo pomoč družbene skupnosti.

V vseh dosedanjih akcijah so dali naši ljudje velik prispevek v prostovoljnem delu, podarjanju drogob ob elektrifikaciji, opravljenih prevozih itd. Tako bo tudi v bodoče. Zato upravičeno upajo, da pri načrtovanih delih in prizadevanjih ne bodo ostali osamljeni.

KARL KAVŠEK

LOVSKA DRUŽINA IN NJENI USPEHI

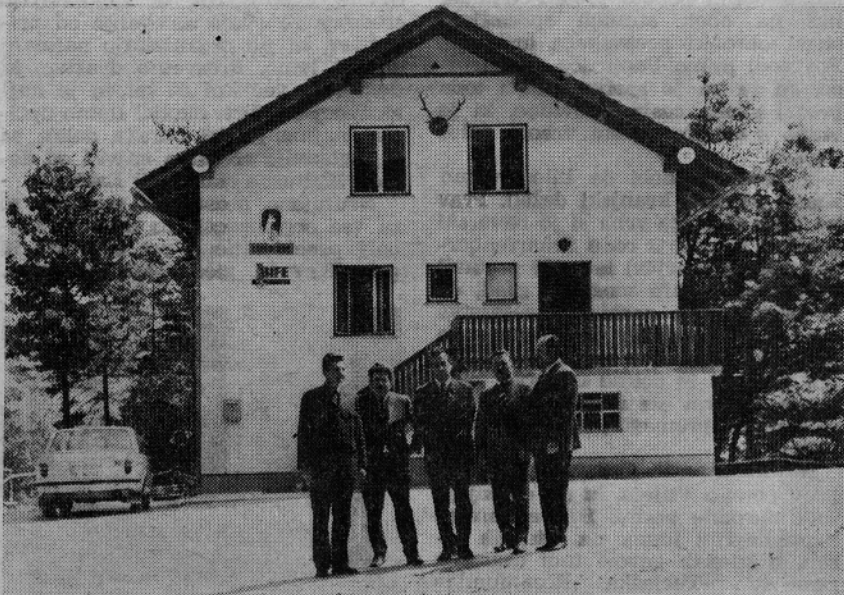
Lovska družina je bila v Radečah ustanovljena 1946. leta. Četudi sprva maloštevilna si je takoj postavila načrt za uspešno delovanje, ki je bil usmerjen predvsem na pokončavanje roparic, ki so se v času okupacije silno razmnožile. Načrt odstrela in pokončavanja roparic smo dosledno izvajali, saj smo nekaj let samo na skupnih brakadah postrelili po 50 lisic, več divjih in podivjanih mačk, kraguljev in drugih roparic, pozimi pa smo jih uničevali s strupom. Stalež divjadi se je pričel vidno izboljševati.

Ker je lov človekovo udejstvovanje, ki je tekom mnogih obdobjih vrezalo svoj pečat v glavne značilnosti sodobnega slovenskega lovca, neprisiljena šegavost, družabnost in pa njegovo pravilno pojmovanje tovarštva, se je vključevalo vedno več mladega kadra, katerim so starejši lovci nudili vsestransko pomoč in jih uvajali v lovske veščine, jih pripravljali na lovske izpite in jim dajali tudi zgled pravega sodobnega lovca, ki ni več samo plenitelj, ampak tudi gojitelj in zaščitnik divjadi.

Družina je bila vseskozi delavna, posebno pa v letih, ko je gradila svoj lovski dom. Vsak član je izpolnil svoje prostovoljne obveznosti, nekateri pa še mnogo, mnogo več. Zato pa stoji danes naš dom na lepi točki dokončno urejen in gleda na razvijajoče se mesto. Tu je naše zbirališče, kjer podajamo svoje letne obračune našega dela in kujemo nove načrte za bodoče. Tu so naši družinski posveti, kjer obravnavamo tekoče zadeve, večkrat pa se tudi prav prijetno zabavamo. Tudi naši občani radi obiščejo naš dom, kjer se naužijejo svežega zraka in poleg dobre kapljice včasih kaj lovskih dobrot.

Pred leti je družina razvila tudi svoj lovski prapor — simbol naše družine. Mlajši lovci uspešno sodelujejo na raznih tekmovanjih (streljanje na glinaste globole in v tarčo), v upravnem odboru pa že zavedajo važne funkcije.

Ko proslavljamo 30. obletnico osvoboditve, se tudi mi lovci dodobra zavedamo velikih pridobitev osvobodilnega boja za delovnega človeka. Nismo več le gonjači kot nekdanj, prosta je pot v lovske vrste. Veselimo se doseženih uspehov posebno tudi za izboljšanje odnosov do naših kmetovalcev, ki nas počasi razumevajo in nam včasih nudijo tudi pomoč, ko vidijo, da jim tudi mi po svojih močeh skušamo ublažiti nastalo škodo od divjadi in na kratko držimo zvitorepke, da ne praznijo prehudu kurnikov. Obljubljamo pa tudi, da bomo v bodoče

LOVSKI DOM NA MOČILNEM S ČLANI GRADBENEGA ODBORA

storili še mnogo več, za kar nam je porok naša mlada generacija, katero podpirajo v boju prekaljeni tovariši.

Zavedati pa se moramo tudi, da smo dolžni zahvalo predvsem tistim našim tovarišem, ki so se pred tridesetimi leti borili s puško v roki po naših gozdovih, sedaj pa že mnogo let vodijo delovanje družine z velikimi uspehi in opravljajo važne

funkcije. Naša zahvala velja tudi vsem ostalim lovcem, ki so v tem obdobju prispevali svoj delež za napredek v družini, vsem tistim, ki so nam priskočili na pomoč v času, ko smo gradili naš lovski dom.

Obudimo tudi spomin na vse tiste lovske tovariše, ki so že odšli v večna lovišča.

ANTON VODENAU

Delo in naloge rokometišev

Rokomet se v Radečah igra že skoraj dvajset let. Če sodimo po tem, je ena mlajših športnih panog, če pa sodimo po uspehih, potem moramo priznati, da niso majhni. Igrali smo že v vseh mogočih ligah (zasavska, dolenska, ljubljanska, slovenska) s spremenljivo športno srečo. V rokometu je že tako, da ekipa v nekaj sezonah zablesni, potem pa forma pade, zamenjajo se generacije igralcev in zopet smo na začetku. Takšno usodo so doživljala že skoraj vsa slovenska moštva (Rudar iz Trbovelj, Slovenj Gradec, Brnik). Tudi pri nas je to očitno, posebno še, ker v tako majhnem kraju ni zaledja za kvaliteten igralški kader. To se pozna zlasti pri moški ekipi.

Temu dodajamo še finančne težave, saj se delo kluba financira iz sredstev TVD Partizan in pobrane vstopnine na tekmah.

Navkljub vsem nastetim težavam,

pa obe moštvi dokaj uspešno nastopata v ljubljanski conski rokometni ligi. Dekleta so v tej ligi zasedla 4. mesto, fantje pa 11. Uspeh pri dekletih je še toliko bolj razveseljujiv, saj so vse igralke razmeroma mlade in rokometne začetnice.

Moška ekipa šteje 14 igralcev, ki pridejo v poštev za prvo moštvo. Res je tu še nekaj igralcev, ki bi želeli igrati, vendar jim služba ali pa druge obveznosti ne dovoljujejo polne angažiranosti pri klubu in zato na nje ne moremo računati. Treninški ekipe so 2 krat tedensko pod vodstvom trenerja Mrežar Janeza.

Ženska ekipa je nekoliko številnejša in šteje 16 igralcev in še nekaj njih, ki pridejo v poštev samo občasno. Treninški so prav tako 2 krat na teden pod vodstvom trenerja Kranjca Miroslava.

(Nadaljevanje na 23. strani)

20 LET RIBIŠKE DRUŽINE RADEČE

Sportni ribolov ni samo lov ali tehnika, je predvsem umetnost: umetnost znati sprostiti se, osvoboditi se vsakdanjih skrbi, gledati v oblake, prepustiti se božanju vetra, veseliti se spremstva ribiškega tovariša, čofotati po vodi, zagoreti od sonca, občutiti tisto nepopisno vzburljenje, ko je riba prijela....

(Field & Stream)

Plastične vrečke, razcefran papir, tkanina visi po vejah ob vodi kot zavrnjena igračka, zastavica, ki se je je človek naveličal, potem ko mu je dobršen čas zvesto služila.

Kupi smeti na obrežju, odpadno železo se bohota v skritih rečnih kotanjah in grmovju.

Vodni tok nosi pestro sliko odpadnih snovi, tja od industrijskih odpadkov, škropil, detergentov do katranskih derivatov.

To je podoba mnogih slovenskih voda, med katerimi sta na prvih mestih Savinja in Sava v spodnjem toku. Slovenske vode in življenje v njih nemo, vendar dovolj zgovorno obtožujejo človeško nepremišljeno ravnanje z naravo. Prav redko naletimo na skrit neokrnjen predel narave, kamor še ni segla človeška roka in spremenila, skazila naravnega videza. Tako »čista« voda in obala je danes rekreativni prostor članov ene najštevilnejših društvenih organizacij v Radečah.

Ribiška družina Radeče šteje danes skupaj z mladinskim oddelkom preko 200 članov. Rojstno leto družine sega v leto 1955, ko se je organizacijsko utrdila večina ribiških družin v Sloveniji. Ni naključje, da danes ob 30-letnici osvoboditve slavi tudi

20-letnico trnkarska bratovščina. Poslanstvo družine je vezano na smotno gospodarjenje njej zaupanih gojitvenih in ribolovnih voda ter njihovo varstvo. Še več. Njeno bistvo je, da skuša vzgojiti članstvo v delovne, tovariške športne ribiče z neoporečno športno etiko. Veliki pomen pri tem ima načrtna in pravilna vzgoja mladega rodu. Zaveda se, da je delovna sposobnost ljudi in krepitev SLO v veliki meri odvisna od zdrave rekreativne dejavnosti. Zato družina išče nove možnosti ribolovne rekreacije in sprostitev delovnega človeka. Ribnik zgrajen v bližnji okolici, bi bil družini in kraju kot turistični objekt nadvse primeren. Zato je stekla akcija o uresničitvi te zamisli.

V tekmovalnem športu sodeluje

družina uspešno že vrsto let na vseh prireditvah v Sloveniji, ki združujejo slovenske ribiče in omogočajo izmenjavo izkušenj. Tekmovanje za prehodni pokal »SAVA«, ki ga prireja družina, je postalo tradicionalno in bo letos drugič na sporedu.

Pogostokrat si zastavljamo vprašanje, ali smo kot številna, močna družina storili res vse za zdravo okolje in njeno varstvo? Mar nismo mogli vse opravljene kubike, kilovate, konjske sile razumno uskladiti z naravo? Morda nam bo nov zakon o sladkovodnem ribištvu dokončno tudi to zagotovil, omilil očiitek, da postaja današnje človeštvo — »civilizacija odpadkov«.

dr. Marjan Koren

Delo in naloge rokometašev

(Nadaljevanje z 22. strani)

Z reorganizacijo ljubljanske rokometne lige so se obema ekipama pokazale precejšnje možnosti za dobro uvrstitev, ali pa celo za vstop v družbo najboljših slovenskih klubov. Pri tem pa moramo pri ženskah računati na zelo močno konkurenco (Lisca in Stelkar), pri moških pa je bojazen, da bo mlada ekipa, kot je sedaj, prehitro zadovoljna z začetnimi uspehi. Vodstvo kluba sicer pričakuje od obeh ekip dobre rezultate, vendar ne moremo in ne smemo misliti, da uvrstitev med najboljša 4 ekipe tudi ni uspeh.

Naloga kluba so zelo številne.

Nujno je pritegniti k sodelovanju delovne organizacije, ki bi prevzela patronat nad obema ekipama v zameno za reklamo na dresih. Korist bi bila obojestranska. Podjetja bi reklamirala svoje ime in s tem tudi svoje proizvode, rokometaši pa bi imeli urejene razmere in delo bi potekalo redno in kvalitetno. Pri tem zasluži vse priznanje podjetje Kora, ki je imelo že zelo uspešno sodelovanje z nami.

Notranja organizacija je bila postavljena že prejšnjo sezono tako, da so za posamezna dela odgovorne komisije. Sestavljene so v glavnem iz bivših igralcev, prijateljev in predstavnikov podjetij. Te komisije morajo še povečati svojo aktivnost.

Dosedanje igrišče je v zelo slabem stanju. Potrebno je popravil v primeru razširitve šole pa je nujno poiskati primerno lokacijo.

Naloga so torej obsežne. S pomočjo vseh krajanov Radeč jih bomo tudi uspešno opravili in lahko bomo rekli, da znoj, ki so ga v dvajsetih letih prelili številni igralci na treningih in tekmah, ni bil zaman.

Franc LIPOGLAVŠEK

S KONCERTA SINDIKALNE GODBE PAPIRNICICE RADEČE OB KRAJEVNEM PRAZNIKU RADEČ 1974

H krajevnemu prazniku Radeč in okolice

iskreno čestitajo

SKUPŠČINA OBČINE LAŠKO
in občinska vodstva

SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI
SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA
ZVEZE KOMUNISTOV SLOVENIJE
ZVEZE ZDRUŽENJ BORCEV NOV
ZVEZE SOCIALISTIČNE MLADINE SLOVENIJE
ZVEZE SINDIKATOV
ZVEZE REZERVNIH VOJAŠKIH STARESIN
LAŠKO

»Naše delo« izhaja mesečno — Izdaja Skupščina občine Laško — Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik LEV TIČAR — Uredništvo in uprava: Laško, Ulica Borisa Kraigherja 2/I, telefon 730-045, interna številka 0002 — Cena za izvod 2 dinarja — Ziro račun pri Službi družbenega knjigovodstva, podružnica Laško, številka 50710-637-55419 — Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 15. dne v mesecu — Nenaročenih rokopisov ne vračamo — Tisk in klišaji: AERO Celje, TOZD grafika — Glasilo je oproščeno temeljnega davka na promet na podlagi mnenja Sekretariata za informacije SR Slovenije (št. 421-1/72 od 20. marca 1974).